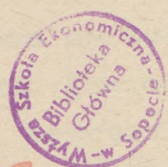

WIADOMOŚCI HANDLU ZAGRANICZNEGO

informacje polityczno- gospodarcze

ROK V

18. XI

1954

Nr 42 / 1731

S P I S R Z E C Z Y

I. POLITYKA GOSPODARCZA

Str.

Związek Socjalistycznych Republik Rad	Rozwój handlu zagranicz- nego	1
	Produkcja maszyn dla prze- mysłu lekkiego	3
Chińska Republika Ludowa	Obroty handlowe Chin z Nie- miecką Republiką Demokra- tyczną	4
Czechosłowacja	Budowa nowych elektrowni	6
Niemiecka Rep.Demokratyczna	Rozwój handlu zagran. .	7
	Przemysł tekstylny i skór- rzany	7
Rumuńska Republika Ludowa	Plan rozwoju produkcji rolniczej	10
Węgierska Rep.Ludowa	Osiągnięcia gospodarcze .	11
B e l g i a	Sytuacja gospodarcza . .	13
I r l a n d i a	Sytuacja gospodarcza . .	21
N o r w e g i a	Sytuacja gospodarcza . .	27
Wielka Brytania	Wielka Brytania a GATT .	33
Federacja Rodezji i Nyassa	Sytuacja gospodarcza . .	37
J a p o n i a	Sytuacja gospodarcza . .	43

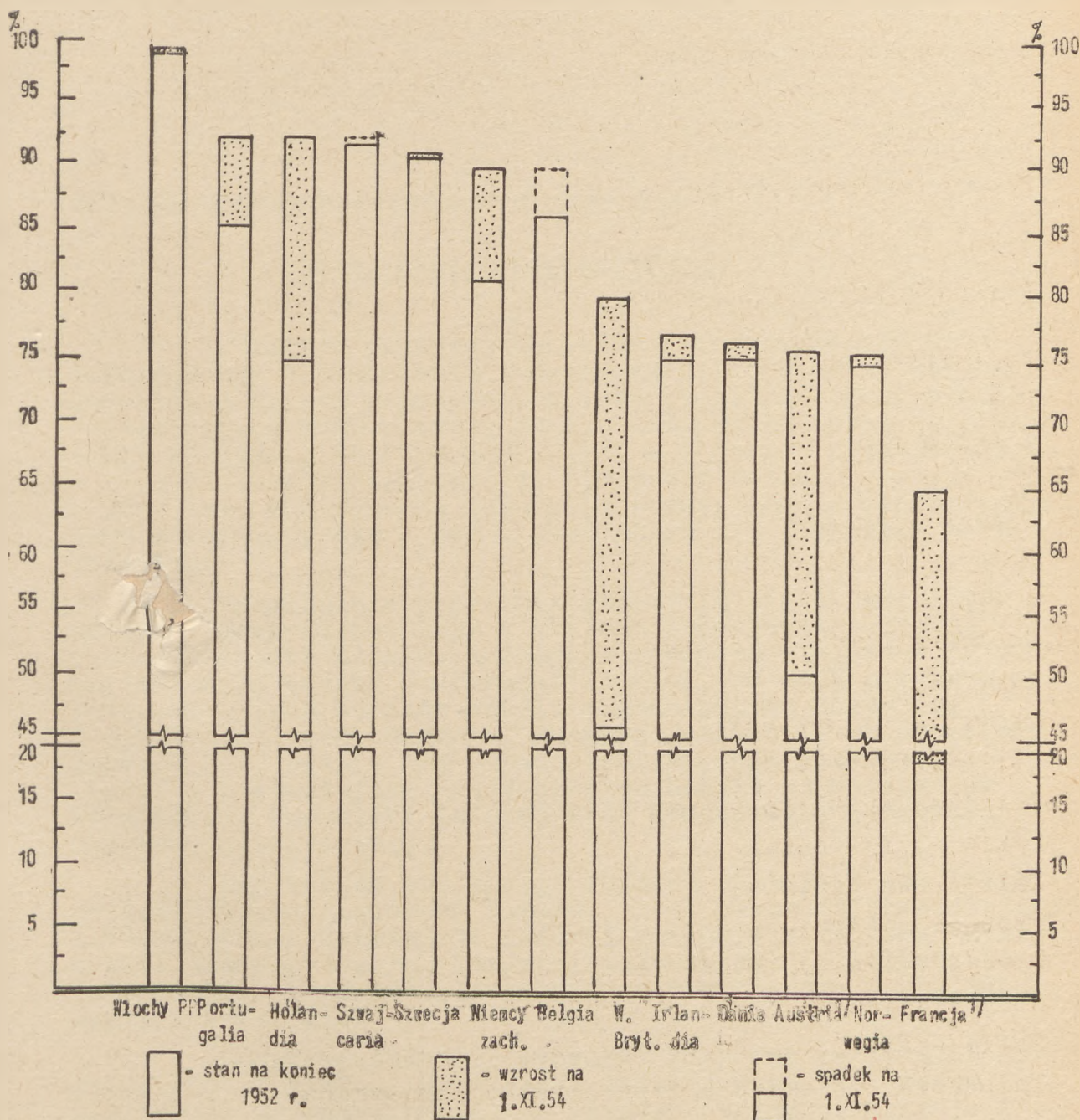
II. UMOWY HANDLOWE I PŁATNICZE

Austria - Włochy	57
Brazylia - Portugalia	57
Chile - Hiszpania	58
Chińska Republika Ludowa - Indie	58
Dania - Hiszpania	58
Egipt - Szwajcaria	58
Francja - Szwajcaria	59
Grecja - Niemcy zachodnie	59
Holandia - Szwajcaria	59
Indie - Niemiecka Republika Demokratyczna	59
Indonezja - Niemiecka Republika Demokratyczna	60
Japonia - Pakistan	60
Japonia - Wielka Brytania	60
Jugosławia - Liban	60

/Spis rzeczy pozostałych działów - patrz str.3 okładki/

GRAFICZNA ILUSTRACJA TENDENCJI ROZWOJOWYCH

LIBERALIZACJA OBROTÓW W RAMACH OEEC

1/ stan na 1.XI.1954 r. i na 1.I.1954 r.

POLITYKA GOSPODARCZA

KRAJE OBOZU POKOJU

ZWIAZEK SOCJALISTYCZNYCH REPUBLIK RAD

Rozwój handlu zagranicznego

W latach powojennych Związek Radziecki osiągnął duże sukcesy w umacnianiu i rozszerzaniu stosunków gospodarczych z innymi państwami. W roku ubiegłym obroty handlu zagranicznego ZSRR wzrosły do 23 mld. rubli wobec 20,8 mld. rubli w 1952r., czyli o 11% i były - w cenach porównywalnych - niemal czterokrotnie wyższe niż przed wojną. W pierwszej zaś połowie roku 1954 obroty handlu zagranicznego ZSRR zwiększyły się o 30% w porównaniu z I półroczem roku ubiegłego.

Szczególnie pomyślnie rozwijają się i umacniają stosunki gospodarcze ZSRR z krajami demokracji ludowej. Obecnie Związek Radziecki zajmuje pierwsze miejsce w handlu zagranicznym państw demokracji ludowej. Na ZSRR przypada przeszło połowa obrotów handlu zagranicznego Chińskiej Republiki Ludowej, Rumunii, Bułgarii, Albanii, około połowa obrotów NRD, prawie 1/3 obrotów Polski, Czechosłowacji, Węgier i przeważająca część obrotów handlu zagranicznego Mongolskiej Republiki Ludowej oraz Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej.

Dla krajów demokracji ludowej ZSRR jest nie tylko dostawcą najważniejszych towarów, lecz także najpoważniejszym nabywcą. Kraje demokracji ludowej znajdują w Związku Radzieckim ustabilizowany i coraz bardziej chłonny rynek, całkowicie niezależny od żywiołowych wahań koniunktury w krajach kapitalistycznych.

Rozszerzające się stosunki gospodarcze Związku Radzieckiego z krajami demokracji ludowej mogą być wzorem współpracy międzynarodowej na zasadach równouprawnienia i wzajemnych korzyści.

W pierwszych latach powojennych rząd ZSRR, wznowiając przerwane przez wojnę stosunki handlowe z zagranicą, zawarł z szeregiem krajów kapitalistycznych układy gospodarcze, które mogły się stać trwałą podstawą rozwoju handlu zagranicznego ZSRR z tymi państwami. Później jednak, na skutek

kroków podjętych przez agresywne koła USA handel Zachodu ze Wschodem uległ znacznemu ograniczeniu. Pogłębiło to trudności gospodarcze krajów kapitalistycznych i zaostriżyło jeszcze bardziej przeciwieństwa między nimi.

Stale wzrastające trudności ekonomiczne, zężanie się rynków wewnętrznych i gwałtowne zaostriżenie się walki konkurencyjnej na rynku zagranicznym krajów kapitalistycznych - wszystko to zwiększa coraz bardziej zainteresowanie kół gospodarczych Zachodu rozwojem handlu z krajami obozu demokratycznego. Koła gospodarcze Anglii, Francji, Niemiec zachodnich i innych krajów kapitalistycznych coraz bardziej zdecydowanie opowiadają się za zmniejszeniem ograniczeń w handlu, za rozszerzeniem stosunków handlowych z państwami obozu demokratycznego, widząc w tym realną przesłankę złagodzenia swych trudności gospodarczych.

Związek Radziecki stale wyraża gotowość rozszerzenia handlu ze wszystkimi krajami na zasadach równości i wzajemnych korzyści, bez ingerencji w sprawy wewnętrzne innych państw, bez dyskryminacji i dyktatu.

Liczba państw, z którymi ZSRR prowadzi wymianę handlową, stale wzrasta. W roku ubiegłym było ich już 51, przyczym stosunki handlowe z 25 krajami rozwijały się w oparciu o umowy roczne i wieloletnie. W roku 1953 Związek Radziecki zawarł szereg umów handlowych, m.in. z Finlandią, Iranem, Francją, Szwecją, Afganistanem, Norwegią, Danią, Islandią, Grecją, Argentyną, Włochami, Indiami. Należy podkreślić, że umowy z niektórymi państwami np. z Indiami, podpisano po raz pierwszy. Umowa z Indiami, zawarta na 5 lat, przewiduje nie tylko rozwój i umocnienie radziecko-indyjskich stosunków handlowych, lecz także - udzielenie przez ZSRR Indiom pomocy technicznej.

Umowa handlowa ZSRR z Francją, zawarta na trzy lata w lipcu 1953r., pozwoliła zwiększyć w roku 1953 obroty towarowe między ZSRR i Francją o 10% w porównaniu z rokiem 1952. Przedstawiciele obu krajów wyrazili chęć dalszego rozszerzania wymiany towarowej między ZSRR i Francją.

Przykładem stosunków gospodarczych, opartych na wzajemnych korzyściach, jest m. in. pomyślnie rozwijający się handel między ZSRR i Finlandią; wzrósł on w r. 1953 prawie dwukrotnie w porównaniu z r. 1951. Podpisana 17 lipca br. w Moskwie umowa o wymianie towarowej między obu tymi krajami, przewiduje dalszy znaczny wzrost obrotów handlowych. I tak np. globalna kwota fińskiego eksportu do ZSRR powinna osiągnąć w 1960r. 655 mln rubli w porównaniu z 580 mln rubli przewidzianymi na 1954r. Równocześnie zwiększa się eksport towarów radzieckich do Finlandii, którego rozmiary powinny osiągnąć w 1960r. 495 mln rubli wobec 425 mln rubli w 1954r.

W roku 1954 obserwujemy dalsze rozszerzenie stosunków gospodarczych Związku Radzieckiego z krajami kapitalistycznymi. Świadczą o tym nowe umowy gospodarcze, zawarte przez ZSRR z szeregiem krajów, m. in. z Norwegią, Islandią, Holandią, Belgią, Luksemburgiem, Francją, Szwecją, Finlandią, Afganistanem. Osiągnięte też zostało porozumienie między ZSRR i Grecją.

w sprawie wzajemnych dostaw towarów na okres dalszych 12 miesięcy zgodnie z radziecko-grecką umową o obrocie towarowym i płatniczym z 28 lipca 1953r.

Widzimy więc, że handel zagraniczny ZSRR z krajami kapitalistycznymi nieustannie się rozwija mimo sztucznych przeszkód, stawianych przez agresywne koła USA. Coraz więcej krajów kapitalistycznych wyraża chęć nawiązania stosunków handlowych ze Związkiem Radzieckim i z innymi krajami demokratycznymi.

/sk/

Produkcja maszyn dla przemysłu lekkiego

/ Dokończenie tłumaczenia z artykułu opublikowanego w "Planowe Choziastwo" nr 19

Wykorzystanie włókien ciętych a zwłaszcza syntetycznych do wyrobu tkanin wełnianych z dodatkiem włókien sztucznych wymaga znacznego zwiększenia bazy surowcowej dla przemysłu wełnianego oraz zmniejszenia kosztów własnych. W roku 1954 przemysł maszynowy dostarczył przemysłowi lekkiemu siedem nowych zespołów maszyn do cięcia włókien.

Przemysł jedwabniczy otrzymał nowy model automatu do rozwijania kokonów, a także maszyny do ich obróbki, co ułatwia pracę i wzmacnia jej wydajność. Przemysł jedwabniczy otrzymał na poza tym urządzenia do produkcji taśmowej włókien wiskozowych. W roku 1954 ma zostać wyprodukowany zespół maszyn wirujących do produkcji wiskozy, który jednocześnie eliminować będzie dwusiarczek węgla.

Wykorzystanie tego rodzaju maszyn umożliwi znaczne polepszenie warunków pracy oraz podniesie jakość produkcji przy jednoczesnym zaoszczędzeniu przestrzeni fabrycznej.

Jeszcze w 1954r. ukończony zostanie cały szereg nowych modeli automatycznych maszyn tkackich. Znajdą się między nimi krosna o bardzo skomplikowanej konstrukcji przeznaczone do wyrobu takich tkanin jak: plusz, welwet, aksamit i pikowane kołdry atlasowe.

Już w r. 1953 przemysł otrzymał serię krosien do produkcji tkanin z długim włosiem, a także pięć typów maszyn do ich obróbki. W r. 1954 przemysł otrzymał wiele nowych maszyn farbiarskich. Kończy się już także okres eksperymentowania uniwersalnej maszyny do satynowania, która wykańcza 100 metrów tkaniny na minutę / dotychczas maszyny wykańczały 40 metrów na minutę /. Zastosowanie nowych kalandrów umożliwi obsługę jedną maszyną 700 krosien, podczas gdy dotychczas obsługiwano 25 - 280 krosien.

W r. 1954 zostaną zainstalowane specjalne urządzenia do farbowania na kolory pastelowe, które nie będą płowiąły w praniu. Dla uzyskania gładkiej powierzchni tkanin stosowane będą specjalne maszyny gazowe. W r. 1954 fabryki otrzymają osmioletnicowe maszyny drukarskie, które umożliwią produkcję różnych tkanin z ładnymi deseniami. Przemysł lekki otrzyma w r. 1954 nowe typy maszyn do szycia oraz urządzenia do wykańczania towarów w tempie przyspieszonym.

Przy zwiększaniu produkcji nowych maszyn konieczne jest przygotowanie w terminie potrzebnej dokumentacji technicznej. W tym celu przewiduje się powołanie do życia specjalnych biur konstrukcyjnych, które projektowałyby maszyny farbiarskie, krosna, maszyny trykotarskie, urządzenia przedziałnicze, maszyny szewskie itp.

Przedsiębiorstwa przemysłu lekkiego muszą otrzymać urządzenia o dużej zdolności produkcyjnej. Za przykład służyć może wyprodukowana przez fabrykę "Tukana" - gremplarka o zdolności produkcyjnej 8-10 kg/godz., co daje oszczędność 10.000 m² przestrzeni fabrycznej oraz 4-5 tys. ton metalu rocznie.

Nowy typ maszyny jest teraz mniejszy niż typ stosowany dotychczas. Produkcja wysokowydajnych i jednocześnie małych maszyn włókienniczych jest obecnie najważniejszym zadaniem konstruktorów. Dobre rezultaty przyniosła próba małej maszyny do nitkowania przędzy typu K-68-1. Jednakże nie została ona jeszcze oddana do seryjnej produkcji. Dlatego też w roku przyszłym musi być rozpoczęta produkcja masowa modeli małych maszyn.

/za/

CHINSKA REPUBLIKA LUDOWA

Obroty handlowe Chin z Niemiec Republiką Demokratyczną

Dnia 1 października 1954r. przypada piąta rocznica wyzwolenia Chin Ludowych. Zwycięstwo demokratycznych Chin nad amerykańskimi agresorami i ich czangkajszekowskimi satelitami było największym w historii wydarzeniem po zwycięstwie Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej.

Powstanie Chińskiej Republiki Ludowej ma także poważne znaczenie dla narodu niemieckiego, gdyż dzięki potężnemu rozwojowi Chińskiej gospodarki, który jest przewidziany w ramach planu pięcioletniego, otworzyły się szerokie możliwości wymiany handlowej między N.R.D. a Chinami.

Niemcy były oddawna poważnym kontrahentem Chin. W 1932r. obroty z Niemcami stanowiły 6,54% handlu zagranicznego Chin i zajmowały piąte miejsce, po obrotach z U.S.A., Japonią, Wielką Brytanią i Hong-Kongiem. Udział Chin w niemieckim imporcie wynosił w tym czasie 3,8%, zaś udział w eksporcie - 1,4%.

Ze względu na półkolonialny charakter ówczesnej gospodarki chińskiej Niemcy eksportowały tam wszelkiego rodzaju wyroby gotowe, sprowadzały zaś surowce i środki żywności. Np. w 1952r. Niemcy zakupiły z Chin między innymi 1.584 ton jaj, 9.017 ton olejów roślinnych i tłuszczów, 1.867 ton pierzy i szczeciny, 1.1 mln ton orców i nasion oleistych, 108 ton futer i wyrobów futrzanych.

Niemcy eksportowały do Chin przede wszystkim wyroby metalowe, produkty chemiczne oraz wyroby przemysłu lekkiego,

gdyż zacofana gospodarka Chin nie była w stanie zaspokoić potrzeb rynku chińskiego na towary przemysłowe. W tym okresie Niemcy wyeksportowały do Chin 59.394 t. siarczanu amonu, 17.147 t. wyrobów chemicznych i farmaceutycznych, 37.788 t. towarów żelaznych, 11.808 t. papieru i wyrobów papierniczych, 545 t. wyrobów elektrotechnicznych, 961 t. jedwabiu sztucznego i sztucznej przędzy jedwabnej.

Po zlikwidowaniu reakcyjnych rządów kuomintangowskich i wprowadzeniu nowego ustroju stworzone zostały podstawy dla wielkich, gospodarczych przemian. Po zakończeniu w 1952r. pierwszego okresu odbudowy osiągnięto dzięki wysiłkom rządu i mas ludowych już w pierwszym roku planu pięcioletniego poważne sukcesy gospodarcze. Tak np. łączna wartość produkcji przemysłowej i rolniczej wzrosła w 1953r. w stosunku do r. 1949 o 96%, a w stosunku do 1952r. wzrost ten wyniósł już 11,4%.

Rozpoczęta w 1953r. budowa wielkich obiektów przemysłowych została już prawie ukończona. Należy tu wymienić w szczególności walcownię, wytwarzającą rury bez szwów oraz trzy automatyczne wielkie piece w Ańszan.

Chiny potrzebują dla swej gospodarki znacznej ilości maszyn, wyposażenia przemysłowych, wyrobów precyzyjnych oraz produktów chemicznych. Wzrastająca stale zdolność konsumcyjna 600-milionowego społeczeństwa stwarza wielostronne możliwości eksportowe dla niemieckiego handlu zagranicznego.

Dzięki wzrastającej produkcji rolniczej oraz zwiększonemu wydobyciu cyny, cynku, żelaza, ołowiu i antymonu, Chiny mogą co roku zwiększać wywóz swoich tradycyjnych towarów eksportowych. Tak np. eksport wyrobów z tych metali wzrósł w stosunku do r. 1950 4-krotnie.

Niemiecka Republika Demokratyczna zwiększy swoje obroty w porównaniu z 1950r. o 2.970%. W ramach umowy handlowej na rok 1954 NRD dostarcza Chinom Ludowym między innymi: tokarki, dźwigi, koparki, ciężarówki, rowery, różne narzędzia, chemikalia, nawozy sztuczne i aparaty fotograficzne. Równocześnie NRD sprowadza z Chin herbatę, jedwab, wełnę, futra, minerały, owoce i wiele innych towarów.

Handel z Chinami Ludowymi posiadać może również poważne znaczenie dla Niemiec zachodnich. Ostatnio handel ten zmniejszył się wskutek prowadzonej przez Adenauera polityki. Niedawno Chiny zaproponowały Niemcom zachodnim zwiększenie wymiany towarowej. Coraz większa ilość działaczy gospodarczych w Niemczech zachodnich opowiada się za zwiększeniem obrotów handlowych / udział Chin w imporcie zachodnio-niemieckim w 1952 r. wynosił tylko 0,4%, zaś udział w eksporcie tylko 0,07% /.

Przewiduje się, że Chiny eksportować będą do Niemiec zachodnich między innymi: soję, olej drzewny, gałki galasowe, różne gatunki grochu, czysty antymon, kalendarie, szczecinę, wyroby rękodzielnicze, herbatę, wyroby rymarskie oraz tytoń. Dostawy Niemiec zachodnich do Chin

obejmować mają wyroby przemysłu ciężkiego, przemysłu maszynowego, chemikalia oraz inne towary potrzebne Chinom.

Poprzez zwiększoną wymianę handlową z Chinami Ludowymi gospodarka NRD osiągnąć może nieocenione jeszcze korzyści. Zwiększony popyt Chin na wyroby przemysłowe oraz wielkie możliwości eksportowe w zakresie produktów rolniczych, minerałów oraz wyrobów przemysłu lekkiego stwarzają dla handlu zagranicznego NRD wyjątkowo pomyślne perspektywy.

/za/

CZECHOSŁOWACJA

Budowa nowych elektrowni

W roku ubiegłym elektrownie czzechosłowackie wyprodukowały 12,4 mldr kWh energii elektrycznej, czyli ponad trzy razy więcej niż w 1937r. Celem całkowitego zaspokojenia wzrastającego zapotrzebowania przemysłu, kolejnictwa, nowych budowli oraz ludności buduje się obecnie w Czechosłowacji zgodnie z wytycznymi X Zjazdu Partii Komunistycznej wiele nowych elektrowni ciepłych i wodnych. Niedawno elektrownia wodna w Skalsku na Wełtawie dostarczyła po raz pierwszy prądu na cele przemysłowe. Do końca roku elektrownia uruchomi drugi turbogenerator. Budowa tego wielkiego obiektu hydroelektrycznego zostanie zakończona w przyszłym roku.

W szybkim tempie buduje się hydroelektrownię w Skalsku na rzece Wadze w Słowacji. Do 1 grudnia ma być wybrane 2 mln metrów sześciennych ziemi i mają być ułożone dziesiątki tysięcy metrów kubicznych betonu. Buduje się również nowe elektrownie o wysokiej mocy w Trzebowicach / okręg Ostrawski /, w Godolinie / okręg Bernański / i w innych centrach przemysłowych kraju. Do końca bieżącego roku rozpocznie się eksploatację kilku elektrowni w Słowacji, m. in. Górnostradzkiej, Bratisławskiej Nr. 1, Zwoleńsko-Kuczyńskiej i innych.

W roku przyszłym przewiduje się budowę szeregu nowych urządzeń energetycznych. Rozpocznie się budowę elektrowni i zapory na rzece Stonance / okręg Ostrawski /. Budowa tej elektrowni umożliwi rozwiązanie szeregu ważnych zagadnień gospodarczych.

Zapora Stonawska utworzy ogromny zbiornik, co pozwoli na uzyskanie zapasów wody niezbędnych dla nieprzerwanej pracy Trzynieckiego kombinatu hutniczego im. Mokotowa i Ostrawsko-Karwińskiego Kombinatu węglowego.

Uruchomienie już w przyszłym roku nowych urządzeń energetycznych umożliwi zwiększenie produkcji energii elektrycznej w porównaniu z rokiem bieżącym o 11%.

/sł/

NIEMIECKA REPUBLIKA DEMOKRATYCZNA

Rozwój handlu zagranicznego

Dzięki długofalowym umowom handlowym, zawartym przez Niemiecką Republikę Demokratyczną ze Związkiem Radzieckim oraz z Chinami i innymi krajami demokracji ludowej, osiągnięty został planowy i nieprzerwany wzrost obrotów handlu zagranicznego NRD.

Wielkie znaczenie dla rozwoju handlu zagranicznego miało bezinteresowne przekazanie narodowi niemieckiemu 33 przedsiębiorstw radzieckich. Towary wyrabiane przez te przedsiębiorstwa oraz te towary, które były dostarczone w ramach reparacji, pójdą obecnie w znacznej mierze na eksport. Nieprzerwany wzrost obrotów towarowych NRD w okresie 1951-53 ilustruje następująca tabelka / wskaźniki 1950=100 /

	1951	1952	1953	1954
	/ plan. /			
Ogółem	138,1	157,8	204,4	271,7
Kraje obozu pokoju	158,9	179,2	239,4	313,2
ZSRR	172,3	183,9	256,4	341,0
Chiny	370,3	1.128,2	1.814,3	2.970,8
Bulgaria	215,3	273,7	461,4	682,0
Węgry	110,5	198,2	234,3	306,1
Rumunia	283,9	566,5	735,4	840,0
Czechosłowacja	125,1	134,2	158,2	184,0
Kraje kapitalistyczne	99,1	117,7	135,8	194,0
Austria	-	159,0	233,2	-
Anglia	-	425,0	546,6	-
Belgia	172,6	175,3	294,2	-
Finlandia	239,0	424,9	1.338,6	-
Szwecja	217,4	234,2	268,3	-

Plan na r. 1954 przewidywał znaczne zwiększenie obrotów z krajami obozu demokratycznego. Obecnie istnieją wszelkie przesłanki dla przypuszczeń, iż plan ten zostanie wykonany.

W ostatnim okresie czasu wolumen handlu zagranicznego NRD wzrósł na tyle, że obecnie nie ma już krajów, z którymi Niemiecka Republika Demokratyczna nie utrzymywałaby stosunków handlowych w tej lub innej formie.

/sł/

Przemysł tekstylny i skórzany

Produkowane przez N.R.D. towary tekstylne są bardzo różnorodne. W rejonie Vogtland, który jest ośrodkiem przemysłu, wytwarzającego koronki i firanki, produkuje się 90% towarów tego typu. Przy wyrobie koronek plauen: skich

przerabia się na wysoko-gatunkowe wyroby najdelikatniejszą bawełnę, sztuczny jedwab, a także nowe włókna syntetyczne.

Dzięki zastosowaniu w produkcji wysoko-gatunkowego włókna sztucznego udało się podnieść znacznie jakość wyrobów; zwłaszcza koronki do bielizny osiągnęły niespotykaną dotychczas trwałość.

Program gałęzi przemysłu, wytwarzającego hafty i tkaniny koronkowe, obejmuje produkcję koronek do sukien i wszelkiego rodzaju bielizny, komplety kołnierzyków i mankietów, kamizelki, żaboty, firanki i tiul.

Jakość tych wyrobów pod względem wzoru i techniki tkania stale się podnosi, rośnie również zainteresowanie wyrobami tego typu poza granicami NRD.

Przemysł trykotarski jest w stanie zaspokoić życzenia najbardziej wymagających nabywców zagranicznych. Przy wyrobie damskiej, męskiej i dziecięcej bielizny trykotowej największą uwagę zwraca się na jej jakość i przystępną cenę.

Znany na całym świecie saski przemysł pończoszniczy zasługuje na szczególną uwagę. Istnieje obecnie duży popyt na cienkie pończochy damskie, wytwarzane z najcieńszych nitek włókna syntetycznego. Produkcja pończoch damskich, a także męskich i dziecięcych skarpetek - odpowiada w dziedzinie mody i jakości wymogom rynku światowego. Wśród pończoch znajdujących się na rynku i chętnie kupowanych należy zwrócić szczególną uwagę na pończochy marki "ESDA", "F.S.O.", "KARMA" i "COWITHA". Pończochy damskie ze sztucznego jedwabiu znajdują nabywców na rynkach zagranicznych. Specjalne maszyny dziewiarskie typu "Kotton" wytwarzają na eksport skarpetki męskie i dziecięce w różnych wzorach.

W centrum wschodnio-niemieckiego przemysłu sukienniczego - w miastach Forst, Guben i Kottbus, produkowane są tkaniny na damską i męską odzież wierzchnią wytwarzane z celulozowego włókna ciętego. Jakość tych tkanin jest coraz wyższa. Wszystkie materiały wykańczane są w sposób uodporniający je na działanie wody.

Okręgi przemysłu tekstylnego w miastach Glanhau, Meran, Greiz i Gera wskazywały się produkcją materiałów na suknie damskie, w szczególności materiałów w kratkę, wytwarzanych z celulozowego włókna ciętego. Musliny do sukien z ciętego włókna sztucznego znajdują duży zbył na Wschodzie.

Saksonia i Turynia produkują dywany i chodniki z uwzględnieniem wymagań odbiorców w poszczególnych krajach. Wytwarza się je zarówno według wzorów perskich jak i bardziej nowoczesnych. Przedsiębiorstwo Handlowe "Deutscher Innen und Aussenhandel Textil" rozporządza bogatym asortymentem dywanów na eksport marek "Turmberg", "Karlshagen" i "Dukla".

Produkowane w Niemieckiej Republice Demokratycznej tkaniny dekoracyjne są wysoko cenione na rynku światowym dzięki ich starannemu wykonaniu i wysokiej jakości. Ważny surowiec dla tej produkcji stanowi obok bawełny celulozowe włókno sztuczne. Wytworzone z tego włókna tkaniny są bardziej

miekkie niż tkaniny wytwarzane z bawełny. Włókno cięte odznacza się dużą trwałością, która w środowisku mokrym zmniejsza się w nieznacznym tylko stopniu. Barwienie tkanin dekoracyjnych jak również przędzy przeznaczonej do ich wyrobu stoi na szczególnie wysokim poziomie. Dzięki długoletniej tradycji i praktyce a także dzięki wprowadzeniu nowej techniki drukowania tkanin wyroby tego typu przeznaczone dla celów dekoracji wnętrz są wysoko cenione i poszukiwane na rynkach zagranicznych. Barwa wszystkich tkanin przeznaczonych do pokrywania mebli i dekoracji odporna jest na wodę i światło.

Wśród szerokiego asortymentu tkanin meblowych wytwarzanych przez saski przemysł tekstylny na szczególną uwagę zasługują wzory "Eingle", "Fiele", "Matte", tkaniny pikowane i ryps.

Różnorodne wzory uwzględniają style wszystkich epok aż do najbardziej nowoczesnych. Tkaniny te charakteryzuje duża sztywność w dotyku i nadzwyczajna wytrzymałość. Pod względem jakości i dużego asortymentu wyróżnia się również niemiecka produkcja gobelinów i narzut na tapczany.

Specjalną gałęzią produkcji, rozwiniętą w północno-wschodniej Saksonii jest tkanie wstążek. Tantejsze fabryki produkują wstążki, tasiemki oraz różnego rodzaju galony przeznaczone do wykańczania odzieży gotowej oraz do innych celów przemysłowych. Dla specjalnych celów technicznych oraz do produkcji modnych wyrobów tekstylnych używa się z powodzeniem włókna syntetycznego na równi z bawełną, sztucznym jedwabiem, włóknem ciętym i nitkami gumowymi.

Przemysł produkujący w R.D. rękawiczki skórkowe wysyła swoje wyroby na wiele rynków zagranicznych. Produkuje się rękawiczki damskie, męskie i dziecięce, ze skóry koziej i z "nappy", bez podszewki bądź na podszewce flanelowej lub dzianej, ze szwami zewnętrznymi, zszywane mechanicznie lub ręcznie, po różnych cenach i w dużym wyborze.

Na eksport produkuje się rękawiczki męskie, damskie i dziecięce przeznaczone do uprawiania sportów zimowych. Rękawiczki te są dziane, produkuje się je w kolorach intensywnych lub pstrych. Poza tym sprzedaje się zagranicę rękawiczki trykotowe modne i w dobrym gatunku. Dużym popytem cieszą się damskie i męskie rękawiczki z przędzy bawełnianej lub z celulozowego włókna ciętego na ciepłej podszewce marki "Simplex".

Długoletnie doświadczenie w produkcji skóry sztucznej wzbogacone osiągnięciami współczesnej nauki doprowadziło do tego, że wysokogatunkowa sztuczna skóra nabywana jest na rynkach zagranicznych celem dalszego jej przerabiania. Jest ona produktem nie tylko dorównującym skórze naturalnej, ale posiada nawet często zalety większe niż skóra naturalna. Szczególnie chętnie kupowane są te towary ze sztucznej skóry i mas plastycznych, które podlegają kaprysom mody.

Sztuczna skórę wytwarza się głównie na bazie lino-ksytu. Skóra sztuczna wytwarzana na bazie nitrocelulozy i igielitu jest również bardzo elastyczna i wytrzymała na

rozrywanie. Wytwarzane są również wszystkie gatunki ceraty, materiały "Trapa", sztuczna skóra, obicia ścienne "Lin-krusta", a także tkaniny na chodniki i nakrycia stołowe w różnych kolorach i wzorach. Przy produkcji mogą być zawsze uwzględniane specjalne życzenia zamawiającego towar.

Lipsk słynął ze swych wyrobów futrzarskich już w wiekach średnich.

Głównym dostawcą skór surowych jest tak jak w latach dawniejszych Związek Radziecki - słynący jako kraj futrzanych "skarbów". Skórki futrzane sprowadzane są również z Chińskiej Republiki Ludowej.

W Niemieckim Instytucie Skórzanym we Freibergu skórki futrzane oczyszczone podlegają próbie kontrolnej, mającej na celu sprawdzenie jakości skórki i jej barwienia.

Oprócz poważnych transakcji eksportowych wykonywanych przez "Deutscher Innen und Aussenhandel Textil" - importowane są takie ważne surowce i towary jak np.: wełna, bawełna, odpadki bawełniane, konopie, pakuły konopne, len, juta, szczecina, skóry, surowe skórki futerkowe, tkaniny na męskie ubrania, letnie i zimowe palta wełniane i półwełniane, tkaniny bawełniane dla celów przemysłowych i konsumpcyjnych, gotowe wyroby tekstylne, obuwie oraz towary galanterijne.

Osobną gałęzią przemysłu jest przeróbka surowców jak np. półfabrykatów tekstylnych i skór futerkowych. Umowy dotyczące tych towarów mogą kontrahenci zawierać z przedsiębiorstwem handlowym "D.I.A.".

Specjalni przedstawiciele przedsiębiorstwa "Deutscher Innen und Aussenhandel Textil" pozostający w stałym kontakcie z Zakładami produkującymi wymienione wyżej towary mogą wypełnić wszystkie życzenia nabywców zagranicznych we wszystkich częściach świata.

/za/

RUMUŃSKA REPUBLIKA LUDOWA

Plan rozwoju produkcji rolniczej

W związku z zaplanowanym podniesieniem materialnego i kulturalnego dobrobytu ludności planowany jest w ciągu najbliższych 2 - 3 lat poważny wzrost produkcji rolniczej na bazie zwiększonej wydajności z hektara, głównie przy uprawie pszenicy, kukurydzy, kartofli, buraków cukrowych, bawełny i słoneczników.

Łączny obszar upraw zostanie do końca 1950r. zwiększony do 10 mln. ha. Zaplanowane zwiększenie obszaru uprawy ma być zrealizowane przez oddanie do użytku nowych terenów drogą melioracji i różnych zabiegów agrotechnicznych. Jak wiadomo Rumuńska Republika Ludowa odziedziczyła po przedwojennym reżimie burżuazyjnym prawie 2 mln ha ziemi wyjątkowonej, mało produktywnej oraz setki tysięcy hektarów terenów nawiedzanych powodziami, która przy niewielkim nakładzie kosztów możnaby znów oddać pod uprawę.

Produkcję poszczególnych kultur oraz plan na rok 1954 ilustruje poniższe zestawienie:

/ w tonach /

Kultura	Wzrost prod. w najbliż- szych 2-3 latach	Przeciętna lat 1949-1953	P l a n na r. 1954
zboża	10.500.000	4.530.000	8.880.000
sadzonki jarzyn	203.000	97.000	172.000
rośliny techn.	3.020.000	1.700.000	2.840.000
kartofle, jarzyny	5.840.000	3.190.000	4.949.000
pasze	6.430.000	2.100.000	4.870.000

Plan przewiduje, iż powierzchnia uprawy latorośli winnej zostanie zwiększona z 227.000 ha do 257.000 ha., zaś ilość drzew owocowych z 53 mln.- do 96 mln. Produkcja brutto owoców w 1956r. wynieść ma około 640.000 t., zaś w r. 1955 - 930.000 t.

W dyrektywach Komitetu Centralnego Partii główny nacisk położony jest na konieczność lepszego zaopatrzenia chłopów indywidualnych w maszyny, nasiona kwalifikowane i nawozy oraz na usprawnienie pomocy ze strony państwowych ośrodków maszynowych.

/za/

WĘGERSKA REPUBLIKA LUDOWA

Osiągnięcia gospodarcze

Na odcinku rozwoju rolnictwa Węgry uzyskały w roku gospodarczym 1953/54 w oparciu o czerwcowe uchwały Komitetu Centralnego z 1953r., jak również na podstawie uchwał partii i rządu o rozwoju rolnictwa, znaczne początkowe rezultaty. Pod wpływem zarządzeń, dotyczących wzmożenia zainteresowania chłopstwa w produkcji, wzrosła w sposób istotny inicjatywa produkcyjna chłopstwa. Przy aktywnej współpracy 130 tys. członków komisji produkcyjnych podjęto jesienią ub.r. i na wiosnę br. kroki celem zwiększenia urodzajności ziemi. W roku gospodarczym 1953/54 użyto nawozów organicznych na obszarze ni mniej 2 milionów holdów katastralnych / 1 hold = 0,57 ha /, tj. więcej niż kiedykolwiek od chwili wyzwolenia. O wzroście inicjatywy produkcyjnej chłopstwa świadczy szereg innych faktów: przejęcie w dzierżawę gruntów rezerwowych, zwiększone zainteresowanie dla kultur długoletnich, zwiększone sadzenie krzewów owocowych / w tym roku zasadzono o 70% więcej winorośli niż w ubiegłym roku / itd.

Dużym rezultatem na odcinku hodowli roślin jest to, że w ub.r. gospodarczym udało się w dużej mierze rozszerzyć gospodarkę wodną. W 1953r. obszar nawodniony

wzrósł o 75 tys. holdów, zaś obszar uprawy ryżu wyniósł 73 tys. holdów. Węgry stały się jednym z największych producentów ryżu w Europie.

Obszar zasiewu kukurydzy jest dużo większy od zaplanowanego. Wzrosła też produkcja jarzyn. Szczególnie duży rozwój zaznaczył się w produkcji cebuli i papryki. W następstwie rosnącej produkcji i zwiększonego przywozu, ceny jarzyn w porównaniu z poprzednim rokiem spadły.

Zaznaczyła się też istotna poprawa na odcinku hodowli. Pogłowie świń wzrosło od marca br. o 1.100.000 sztuk. Jesienią tego roku pogłowie trzody chlewnej osiągnie - jak można przewidzieć - 6,5 do 7 milionów sztuk - najwyższy od chwili wyzwolenia poziom. O ponad 232 tys. sztuk wzrosło w ciągu jednego roku pogłowie owiec. Pociuszający jest także rozwój pogłowia drobiu, dzięki czemu zaopatrzenie miast w jaja uległo znacznej poprawie.

W roku gospodarczym 1953/54 polepszyła się też praca w sektorze socjalistycznym rolnictwa. Spośród zbóż klasowych rezultaty zbioru pszenicy i żyta w PGR-ach przekraczają nieco przeciętną krajową.

W ślad za uchwałą czerwową Komitetu Centralnego z ubiegłego roku polepszyła się baza techniczno-materiałowa rolnictwa. Rolnictwo otrzymało więcej maszyn niż w ubiegłych latach. W 1954r. użyto o 50% więcej nawozów sztucznych niż w 1953r. Zadowolające było też zaopatrzenie w siny kamień. Do 31 sierpnia rolnictwo otrzymało: 1.082 traktory typu G-35, 1.308 pługów traktorowych, 948 młóczek i wiele innych maszyn. Spośród najbardziej poszukiwanych przez chłopstwo narzędzi produkcji przemysł wyprodukował w okresie pierwszych ośmiu miesięcy tego roku 14 tys. konnych pługów / w ub.r. pługów konnych nie produkowano /. Rozpoczęto produkcję wielu nowych maszyn rolniczych, jak dojarki, rozpylacze itp.

Uchwały czerwcowe Komitetu Centralnego z 1953r., jak również uchwały III Zjazdu Węgierskiej Partii Pracujących postawiły przed przemysłem jako główne zadanie zaopatrzenie rolnictwa w nowoczesne maszyny i znaczny wzrost produkcji artykułów codziennego użytku.

Produkcja artykułów powszechnego użytku była w okresie pierwszych 8 miesięcy 1954r. o 12,4% wyższa niż w takim samym okresie 1953r. Ministerstwo Przemysłu Hutniczego i Maszynowego wyprodukowało w okresie pierwszych 8 miesięcy 1954r. o 27% więcej artykułów powszechnego użytku niż w takim samym okresie ub.r. Jednocześnie zaś zwiększyło produkcję wielkich maszyn rolniczych o 32,4% oraz produkcję części zapasowych i narzędzi rolniczych. Podstawowe przedsiębiorstwa przemysłu miejscowego wyprodukowały w okresie pierwszych 8 miesięcy tego roku o 57%, zaś spółdzielnie drobnego rzemiosła o 32% więcej aniżeli w takim samym okresie roku ubiegłego. Znacznie wzrosła wartość towarów produkowanych dla ludności, dokonanych remontów i usług przemysłowych. W drugiej połowie 1954r. przemysł miejscowy, wliczając w to drobny przemysł prywatny, dostarczył ludności artykułów przemysłowych i usług na sumę o 1,1 mld. więcej niż w drugiej połowie 1953r.

EUROPEJSKIE KRAJE KAPITALISTYCZNE

BELGIA

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Dla utrzymania równowagi gospodarczej Belgia musi eksportować 40% swej produkcji przemysłowej. Ten wysoki udział eksportu w globalnej produkcji przemysłu decyduje o znaczeniu jakie posiada handel zagraniczny dla Belgii. Ze względu na mniej pomyślny rozwój wymiany handlowej z zagranicą w roku bieżącym aniżeli w roku ubiegłym, władze belgijskie są zdecydowane wydać szereg zarządzeń zmierzających do silniejszego niż dawniej forsowania eksportu oraz do wzmożenia produkcji przemysłów eksportowych.

W jednym ze swych przemówień belgijski Minister Handlu Zagranicznego, Larock, tłumaczył mniej korzystną ewolucję obrotów handlowych z zagranicą w roku bieżącym zbyt wysokim poziomem kosztów produkcji towarów eksportowych. Z tego właśnie powodu w roku ubiegłym znaczna część krajów, z którymi były prowadzone pertraktacje handlowe nie podpisała umów z Belgią, lecz z krajami konkurującymi z Belgią, które ciliaowały swe towary po cenach od 5 do 35% niższych niż belgijskie.

Aby zaradzić niepomyślnej sytuacji, rząd belgijski szczególną uwagę poświęcił zacieśnieniu współpracy władz państwowych z firmami prywatnymi zarówno w dziedzinie ekspansji eksportu, jak i na polu działalności gospodarczej wewnątrz kraju. Utworzony w tym celu "Fundusz Handlu Zagranicznego" /Fonds du Commerce Extérieur/ ma zapewnić eksporterom subsydia i pożyczki, a także ułatwić tworzenie zrzeszeń eksporterów, którym w zorganizowanej akcji łatwiej będzie opanować rynki zbytu. Jednocześnie nowy rząd belgijski /socjaliści-liberałowie/ zwrócił uwagę na konieczność lepszej organizacji służby informacyjnej na rynkach zagranicznych. Obecne bolączki belgijskich placówek handlowych zagranicą polegają głównie na niedostatecznej ilości przedstawicieli, na słabym skoordynowaniu ich pracy z wymogami eksportu oraz na braku dostatecznych środków materialnych. Jak podaje "Agefi" w najbliższym czasie sytuacja ta ma ulec zmianie, gdyż jest przewidziane wysłanie około 20 nowych agentów handlowych szczególnie do USA i Afryki. Lepsze poznanie wymagań odbiorców oraz zwyczajów handlowych ma być

jednym z czynników, które mają przyczynić się do pobudzenia eksportu belgijskiego.

W celu zdobycia nowych rynków zbytu, jak również utrzymania rynków dotychczasowych, "Fundusz Handlu Zagranicznego" ma przydzielić środki finansowe na zorganizowanie nowych misji handlowych. Ekspansja Belgii na rynki zagraniczne przebiegać ma w trzech płaszczyznach: wywozu towarów, eksportu kapitału oraz wysyłania ekip technicznych.

Ewolucja belgijskich obrotów handlowych zagranicą przedstawiała się w okresie trzech kwartałów 1954 r. następująco:

	/mln fr.b./		
	Import	eksport	Saldo
styczeń	9.796	9.593	- 203
luty	9.061	7.663	-1398
marzec	11.960	9.450	-2510
kwiecień	10.799	10.043	- 756
maj	10.453	8.718	-1735
czerwiec	10.514	9.887	- 627
lipiec	10.038	9.136	- 902
sierpień	10.063	8.719	-1344
wrzesień	11.142	8.899	-2243
			-11.918

Deficyt handlowy Belgii wzrasta stale od czasu zakończenia się boomu koreańskiego. O ile w 1952 r. deficyt ten wyniósł tylko 400 mln fr.b., to w 1953 r. osiągnął on już 8,2 mld, zaś w ciągu pierwszych 9 miesięcy b.r. wyniósł prawie 12 mld fr.b. Pisma belgijskie tłumaczą ten niepomyślny rozwój wymiany z zagranicą trwającą nadal baissą cen na artykuły eksportowe oraz restrykcjami importowymi stosowanymi przez kraje Europy Zachodniej. Pisma te wyrażają ponadto nadzieję, iż w ostatnich miesiącach bież. roku winien nastąpić wzrost wywozu na skutek ożywienia się produkcji w szeregu gałęzi przemysłu, a szczególnie w hutnictwie.

Wzrost belgijskiego deficytu handlowego jest wynikiem niekorzystnych zmian zarówno pod względem wolumenu jak i kształtowania się cen importowych i eksportowych. Przeciętna ilościowa eksportu za okres pierwszych 9 miesięcy b.r. wyniosła 2 mln ton, czyli tyle co przeciętna analogicznego okresu w roku ubiegłym. Natomiast przeciętna importu w okresie pierwszych 3 kwartałów b.r. wyniosła 3,61 mln ton /9 mies. 1953 - 3,27 mln t./.

Poważną bolączką belgijskiego handlu zagranicznego jest przede wszystkim wysoki poziom cen eksportowych, które od 1951 r. do początku b.r. zmniejszyły się o około 20%, redukując poważnie zyski eksporterów. Ceny importowe spadły w tym okresie mniej, gdyż tylko o 10% i wskutek tego belgijskie "terms of Trade" były w roku ub. znacznie gorsze niż w 1951 r.

W ciągu I półrocza b.r. "terms of trade" pogorszyły się jeszcze bardziej, jakkolwiek ceny importowe pozostawały niemal niezmienione w porównaniu z 1953 r. /tj. na stosunkowo niskim poziomie/, to równocześnie ceny eksportu nadal spadały. Te ostatnie w miesiącach maju i czerwcu osiągnęły najniższą wartość miesięczną na przestrzeni ostatnich trzech lat. Wskaźnik cen importowych w omawianym okresie wyniósł 108 /1953 = 100/, natomiast eksportowych tylko 93 /wobec 101/.

Poniższe zestawienie ilustruje przeciętne miesięczne wartości importu i eksportu ważniejszych grup towarowych w okresie pierwszych 9 miesięcy 1953 r. i 1954 r.

	I m p o r t		E k s p o r t	
	przeciętne mies.		w mln fr. belg.	
	styczeń - wrzesień		styczeń - wrzesień	
	1954	1953	1954	1953
Tekstylia i surowce				
włókiennicze	1.580	1.516	1.800	1.720
chemikalia	550	418	820	745
rudy metali	1.715	1.640	765	795
metale i wyroby				
metalowe	1.120	1.075	3.015	3.225
maszyny i aparaty	1.120	1.040	620	610

Po stronie importu szczególny wzrost nastąpił w pozycji rud metali, co dało w wyniku dosyć wysoką produkcję przemysłu hutniczego Belgii w tym okresie. Wzrost ten spowodowany był również korzystnym trendem cen na wyroby hutnicze. Eksport natomiast spadł szczególnie w pozycji metali i wyrobów metalowych, natomiast wzrósł wywóz chemikaliów.

Bardziej szczegółowa struktura towarowa obrotów w I półroczu b.r. przedstawiała się następująco /w mln fr.b./:

	I m p o r t		E k s p o r t	
	I - VI	w % I półr.	I - VI	w % I półr.
	1954	1953 r.	1954 r.	1953
żywe zwierzęta i produkty pochodz. roślin.	1.908	86	535	138
produkty pochodz. roślinnego	7.834	121	1.104	106
tłuszcze, oleje, wosk	815	101	980	81
produkty przem. spożywcz., napoje, tytoń	2.995	112	857	72
produkty mineralne	2.895	102	4.321	95
prod. chemiczne i farm., farby, lakiery, perfumy, mydła, świece, nawozy, kleje, żelatyna itp.	3.459	113	4.981	111
skóry, futra i wyroby	901	97	494	101
kauczuk i wyroby	596	103	300	106
drzewo, korek i wyroby; wyroby plecione	1.191	115	281	104
papier				
surowce tekstylne i wyroby	9.666	97	11.184	106

obuwie, kapelusze, parasole	216	95	107	70
wyroby z kamienia i in. surowców mineraln., pro- dukty ceramiczne, szkło i wyroby szklane	698	108	1.621	111
perły, drogie kamienie, drogie metale i wyr.	2.251	108	2.060	100
metale i wyroby me- talowe	6.643	106	18.467	91
maszyny i aparaty, materiały elektrotech.	6.832	113	3.797	99
środki transportowe	3.924	106	3.014	179
przyszyty aparaty naukowe i precyzyjne, zegarki, instrum. muz.	612	106	99	99
broń i amunicja	153	40	592	43

Struktura geograficzna handlu zagranicznego Belgii w ciągu pierwszych 7 mies. b.r. nie wykazała prócz krajów zamorskich i ZSRR poważniejszych przesunięć. Poniżej podajemy tabelę obrazującą ewolucję miesięcznych obrotów Belgii z jej najważniejszymi partnerami /w mln fr.b./:

miesiące 1954 r.	Holandia		U.S.S. A.		Francja		Niemcy zach.		W. Brytania	
	import	eksport	import	eksport	import	eksport	import	eksp.	import	eksp.
I	1.246	1.426	901	799	1.033	765	1.172	849	829	779
II	1.204	1.532	900	522	1.127	702	1.198	647	843	493
III	1.522	2.111	1.266	636	1.315	1.035	1.594	904	1028	631
IV	1.399	1.936	1.220	829	1.234	854	1.388	840	1004	589
V	1.405	1.808	1.267	567	1.338	802	1.427	880	951	389
VI	1.290	1.992	1.195	980	1.217	904	1.467	903	860	635
VII	1.240	1.954	1.078	723	1.252	879	1.467	879	800	523
przec. mies. 1953 r.	1.384	1.675	1.035	963	1.116	735	1.238	875	1116	755

Poza Holandią, która miała ujemny bilans handlowy z Belgią, wszystkie ważniejsze państwa sprzedają do Belgii więcej aniżeli od niej kupują. Na szczególne podkreślenie zasługuje poważny wzrost deficytu handlowego Belgii z U.S.A., który w r.b. wyniósł już około 2,8 mlrd fr.b. wobec przeszło 800 mln fr.b. za cały rok ubiegły, głównie na skutek znacznego skurczenia się eksportu belgijskiego do tego kraju. Niekorzystnie dla Belgii kształtowała się również wymiana z Niemcami zachodnimi. W miejsce przeciętnego miesięcznego deficytu, który wynosił w 1953 r. 352 mln fr.b., w roku bieżącym przeciętny miesięczny deficyt, obliczony dla 7 miesięcy wyniósł około 550 mln fr.b.

Z Francją obroty nie uległy zmianie, natomiast wobec W. Brytanii deficyt został częściowo zmniejszony, je-

dnakże przy ogólnym dość znacznym spadku obrotów.

Wymiana z krajami obozu pokoju kształtowała się w omawianym okresie następująco /w mln fr.b./:

	I m p o r t		E k s p o r t	
	I-VII.54	I-VII.53	I-VII.54	I-VII.53
Z.S.R.R.	416,7	299,7	708,5	202,8
Polska	106,2	134,6	353,-	672,1
Czechosłowacja	149,8	178,4	227,2	143,1
Węgry	36,9	76,2	222,7	195,6
N.R.D.	137,2	...	195,5	...

Znaczny wzrost wymiany z Z.S.R.R. nastąpił w wyniku zawarcia z końcem 1953 r. umowy handlowej, która przewidywała znaczne zwiększenie obrotów. Jak widać z powyższego zestawienia, szczególnie wysoki był wzrost eksportu belgijskiego do ZSRR.

Wymiana z krajami kolonialnymi i zacofanymi w ciągu pierwszego półrocza b.r. w porównaniu z I półroczem ub.r. wzrosła. Szczególny wzrost można zauważyć w obrotach z krajami Ameryki Południowej. Obrazuje to następująca tabela:

	I m p o r t		E k s p o r t	
	I półr. 54r.	w % I pół- roczu 1953	I półr. 54r.	w % I pół- roczu 1953
Indonezja	267,3	215,-	332,5	81
Pakistan	435,5	91	275,8	140
Filipiny	227,8	241	170,1	165
Irak	484,9	87	152,0	133
Liban	553,8	952	134,4	109
Kongo Belg.	4.788,7	118	3.477,8	106
Unia Płd. Afryk.	677,8	161	695,6	132
Egipt	198,0	131	323,3	242
Argentyna	1.562,5	136	654,1	1.050
Kolumbia	256,0	112	432,2	142
Wenezuela	298,7	130	426,5	101

W wyniku podpisanej umowy handlowej z Argentyną nastąpił przeszło dziesięciokrotny wzrost eksportu belgijskiego do tego kraju. Belgia wysyła do Argentyny przede wszystkim wyroby hutnicze i wyroby metalowe. Kraje Ameryki Łaciń-

skiej są obiektami szczególnego zainteresowania ze strony Belgii mimo iż eksport do nich napotyka na silną konkurencję ze strony USA i Niemiec zachodnich.

F i n a n s e

Budżet państwowy Belgii na rok 1955 przewiduje wydatki w wysokości 80 mld fr.b., które w przybliżeniu mają zostać pokryte przez dochody. Kwota ta nie odbiega od sumy przewidzianej na rok 1954. Nie obejmuje ona jednak znacznych wydatków na zbrojenia, wobec czego należy się spodziewać, iż budżet w przyszłym roku zamknie się deficytem.

Rząd belgijski zwiększa zadłużenie publiczne oraz popiera wszelką akcję oszczędnościową, która pozwala państwu skupić środki finansowe do własnej dyspozycji. Wzrastające na przestrzeni bieżącego roku zadłużenie publiczne wskazuje jakim sposobem uzyskano równowagę budżetową. Na początku 1954 r. dług publiczny wynosił 303 mld fr.b., w marcu wzrósł on do 309 mld fr.b., a na koniec czerwca ustalił się na poziomie 311 mld fr.b. Ostatnio rząd belgijski rozpiisał nową pożyczkę wewnętrzną przy stopie procentowej 4,25% i przy spłatach ratalnych w ciągu 20 lat.

Ilość pieniądza rozporządzalnego kształtowała się w I półroczu b.r. na następującym poziomie:

	Pieniądz w obiegu	Pieniądz depozytowy	Razem
styczeń	104,6	72,2	176,8
marzec	102,9	72,2	175,1
czerwiec	104,3	76,1	180,5

Sytuacja Belgii w EPU uległa na przestrzeni ostatnich miesięcy letnich następującym zmianom: Rozliczenia za sierpień wykazały nadwyżkę 334 mln fr.b., zaś we wrześniu - 55 mln fr.b. Trzeba podkreślić iż we wrześniu Belgia otrzymała od Holandii 10 mln florenów tytułem pożyczki zaciągniętej przez skarb Belgii w tym kraju. Oprocentowanie tej pożyczki wynosi 3,75%, a spłata jej jest rozłożona na 30 lat /patrz opracowanie Holandii "WHZ" Nr.38 str.28/. Bez uwzględnienia wpłat tej pożyczki saldo operacji bieżących w EPU we wrześniu wykazałoby nieznaczny deficyt szczególnie z powodu deficytu w rozliczeniach z Francją /-63 mln fr.b./. Łączna suma kredytu udzielonego EPU przez Belgię wyniosła na początek października 847 mln fr.b.

Ostatnio dyskutowana jest w Belgii wspólnie z delegacją USA sprawa pożyczki amerykańskiej dla Belgii w wysokości 50 mln. Środki uzyskane z tej pożyczki miałyby być przeznaczone na finansowanie większych robót projektowanych w 1955 r.

Produkcja

W porównaniu z miesiącami letnimi, które ze względu na sezon urlopowy były okresem spadku produkcji, miesiące jesienne przyniosły pewien wzrost. Szczegółowe dane produkcji przemysłowej zawiera następujące zestawienie:/baza 1936-38 = 100/:

	Węgla		Stal		Wyroby metalowe		Budownictwo
	Prod.w	Wskaż-	Prod.w	Wskaż-	Prod.w	Wskaż-	Wskaźnik
	1000 t.	niki	1000 t.	niki	1000 t.	nik	
przeciętna mies. 1953 r.	2.503	103,4	369	142,6	157	142,3	113
styczeń 54	2.555	105,6	376	145,2	153	140,9	96
luty	2.436	100,7	366	141,3	150	135,4	95
marzec	2.673	110,5	403	155,6	158	143,6	110
kwiecień	2.482	102,6	393	151,7	154	140,0	116
maj	2.298	95,-	391	151,-	153	139,1	118
czerwiec	2.435	100,6	420	162,2	155	140,9	120
lipiec	2.066	25,4	393	151,7	140	127,3	112
sierpień	2.327	96,2	414	159,8	140	127,3	110
wrzesień	2.427	100,3	430	166,0	155,1	140,9	121
paźdz. 1/	2.500	103,3	450	173,7	156	141,8	120

	Tekstylia		Cement		Papier		Energia elektr.		Wskaźnik
	/wskaźniki/								
	Przędza	Włókna sztucz.	Prod. w 1000 t.	Wskaż-niki	Produk. tony	Wskaż-niki	Prod.w mln kWh	Wskaż-niki	globalny
Przeciętna mies. 1953 r.	122,5	406,6	386	154,3	20.117	125,7	817	154,4	141,7
styczeń 54	131,7	460,9	256	102,4	19.699	123,1	960	220,2	140,3
luty	125,5	435,4	181	72,4	20.486	128,0	868	199,1	132,2
marzec	141,4	462,3	375	150,-	23.852	143,1	916	210,1	151,4
kwiecień	121,8	465,0	392	156,8	22.257	139,1	849	194,7	144,8
maj	119,2	483,2	427	170,0	21.053	131,6	834	191,3	145,4
czerwiec	129,2	466,8	415	166,0	22.253	139,1	815	186,9	148,8
lipiec	97,0	371,6	430	172,0	17.861	111,6	763	175,0	130,8
sierpień	121,2	493,2	415	166,0	18.740	117,1	823	188,8	142,7
wrzesień	141,5	464,3	403	161,2	21.669	135,4	860	197,2	150,9
październ. 1.	145,0	469,3	400	160,0	21.500	134,4	929	211,0	153,4

1/ dane szacunkowe

Belgijski przemysł węglowy znajduje się w stanie permanentnego kryzysu pomimo uprzywilejowanej pozycji jaką zajmuje wewnątrz Wspólnoty Węgla i Stali.

Przeciętna miesięczna w ciągu 9 miesięcy wyniosła 2413 tys.t. wobec 2.485 tys.ton w analogicznym okresie 1953 r. i 2505 tys.ton w 1952 r. W sumie w ciągu trzech kwartałów b.r. wydobyto ok. 350 tys.ton mniej węgla niż w roku ubiegłym. Obecna produkcja jest silnie hamowana przez trudności zbytu

i wysokie koszty własne. Ilość węgla pozostającego na składowach wyniosła w październiku 4.100 tys.ton.

Hutnictwo Belgii przeżywa natomiast okres znacznego wzrostu produkcji.- Jak podaje "Agefi", na rynku hutniczym Belgii daje się zauważyć tendencja do utrzymania obecnego poziomu produkcji. Przewiduje się, iż w ciągu IV kwartału b.r. produkcja utrzyma się na wysokim poziomie, ponieważ fabryki są obłożone zamówieniami aż do stycznia 1955 r. Hutnictwo belgijskie korzysta w znacznym stopniu z zamówień wojskowych typu "off shore". Z oświadczeń władz wojskowych wynika, iż obecnie zamówienia sięgają przeciętnie w skali miesięcznej ok.2.300.000 dolarów. Całość zamówień "off shore" w Belgii wyniosła na przestrzeni lat 1952-54 191 mln dolarów. W sumie zawarto 323 kontrakty, nie licząc wielokrotnie większej ilości tzw. kontraktów pomocniczych. Okazuje się, iż Belgia jest obecnie czwartym krajem co do wielkości otrzymanych zamówień typu "off shore"/za Francją, W.Brytanią i Włochami/.

Wzrost produkcji przemysłu hutniczego był również wynikiem zwiększonego zapotrzebowania na belgijskie wyroby stalowe ze strony krajów Europy zachodniej. Szczególnym popytem ze strony zagranicy cieszy się sprzęt inwestycyjny dla budownictwa i stoczni.

Produkcja metali kolorowych w ostatnich miesiącach letnich kształtowała się następująco /dane w tonach czystego metalu/:

	1953 rocznie	1953 lipiec	1954 sierpień
miedź	150.332	13.323	12.712
cynk	193.427	18.345	18.152
ołów	76.351	5.834	5.928
cyna	9.848	974	911
aluminium	1.506	115	127
antymon, kadm,			
kobalt, nikiel	4.683	368	338

Szczególnie wysoką jest produkcja cynku. W ostatnich miesiącach letnich przewyższyła ona znacznie przeciętną miesięczną w 1953 roku. Natomiast produkcja ołowiu pozostawała na poziomie niższym aniżeli w roku poprzednim.

Prasa belgijska przewiduje w najbliższym czasie spadek produkcji wyrobów metalowych przede wszystkim na skutek rosnącej konkurencji zachodnio-niemieckiej oraz trudności na odcinku zaopatrzenia w łożyska kulkowe.

Wiele uwagi poświęca się w prasie panującemu obecnie ożywieniu w belgijskim przemyśle włókienniczym. Wysoki wskaźnik globalnej produkcji przemysłowej, który obliczono szacunkowo dla października, ma być głównie wynikiem wysokiej produkcji przemysłu tekstylnego. Należy przypomnieć iż wyroby tekstylne są jedną z najważniejszych pozycji belgijskiego eksportu. W II kwartale b.r. przeciętna miesięczna wywozu

tekstyliów wynosiła ok.2000 mln fr.b., co stanowiło przeciętnie 20% całej wartości eksportu.

Reasumując, należy stwierdzić, iż względnie wysoki poziom produkcji belgijskiej, do którego w niemałym stopniu przyczyniają się amerykańskie zamówienia "off shore", nie może przysłonić faktu, iż przemysł ten walczy z rosnącą stale konkurencją krajów sąsiednich, zwłaszcza Niemiec zachodnich. Sytuacja przemysłu belgijskiego jest o tyle trudna, iż pracuje on przy wysokim poziomie kosztów produkcji, zaś wysokie brzemie wydatków wojennych, narzucone Belgii w związku z rolą jaką ma ona odegrać w realizacji agresywnych planów amerykańskiego imperializmu, utrudnia osiągnięcie w zakresie redukcji kosztów większej poprawy.

/st/

Źródła: Agefi - z września i października 1954
Neue Zürcher Zeitung Nr.283, 285, 288, 295
Bulletin Commercial Belge Nr.9
Le Nord Industriel 10.10.54.
Bulletin de Statistique Nr.9/1954

I R L A N D I A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Zgodnie z danymi opublikowanymi w "Direction of International Trade" ONZ, obroty handlu zagranicznego Irlandii kształtowały się w 1953 r. w porównaniu z 1952 r. następująco /w mln dol. USA/:

	<u>1952 r.</u>	<u>1953 r.</u>
eksport	284,1	319,1
import	482,1	513,5
Saldo	- 198,0	- 194,4

Globalne obroty handlu zagranicznego Irlandii w 1953 r. wzrosły w porównaniu z 1952 r. o 8,6%, przyczym eksport podniósł się o 12,6%, a import wzrósł o 6,5%. Saldo ujemne wykazało w roku ubiegłym nieznaczny tylko spadek wobec 1952 r.

Struktura geograficzna eksportu i importu Irlandii w 1953 r. w porównaniu z 1952 r. przedstawiała się następująco /w mln dol. USA/:

	E k s p o r t		I m p o r t	
	1952 r.	1953 r.	1952 r.	1953 r.
Ogółem	284,1	319,1	482,1	513,5
w tym:				
Wielka Brytania	244,6	289,0	244,5	260,9
Stany Zjednoczone	8,8	6,6	51,9	46,0
Belgia/Luksemburg	4,0	3,4	10,8	10,3
Niemcy zach.	2,4	2,5	15,0	14,6
Holandia	4,7	1,7	17,9	24,2
Francja	3,9	1,2	5,7	9,0
Hiszpania	2,3	1,1	3,7	6,2
Kanada	0,7	1,0	30,1	16,0
Szwecja	0,9	1,0	8,8	10,6
Włochy	0,8	0,4	3,4	5,8
Grecja	0,1	0,3	2,1	1,4
Szwajcaria	0,9	0,2	8,8	10,6
Czechosłowacja	-	0,3	1,0	0,8
Związek Radziecki	-	-	0,1	0,8
N.R.D.	-	-	0,3	0,1
Chińska Rep.Ludowa	-	-	0,3	0,7
Malaje	0,8	1,0	2,5	2,9
Japonia	0,7	0,4	0,8	2,7
Ceylon	0,3	0,3	0,9	0,9
Indie	0,1	0,2	7,4	8,1

Podobnie jak w latach poprzednich również i w roku ubiegłym głównym kontrahentem Irlandii była Wielka Brytania, przyczem obroty między obu krajami wykazały wzrost i to zarówno po stronie importu, jak i eksportu. Udział Wielkiej Brytanii w ogólnym eksporcie irlandzkim w 1953 r. osiągnął 90,5%, a w imporcie - 49%. W obrotach natomiast ze Stanami Zjednoczonymi nastąpił spadek zarówno po stronie eksportu jak i importu. W porównaniu z 1952 r. eksport irlandzki do USA zmniejszył się o 26,2%, a import z USA spadł o 11,4%

Wobec krajów Europy zachodniej eksport Irlandii w roku ubiegłym wykazywał ogólnie biorąc pewien spadek, czemu towarzyszył nieznaczny wzrost importu.

Obroty Irlandii z krajami obozu pokoju pozostały nadal nieznaczne i sprowadziły się głównie do importu z tych krajów.

Struktura towarowa eksportu i importu Irlandii /wg. głównych grup towarowych/ przedstawiała się w 1953 r. w porównaniu z 1952 r. następująco /w mln dol.USA/:

rok	żywność	napoje tyton	i surowce niejadalne /bez paliw	paliwa mi- neralne i smary	tłuszcze zwierzęce i roślin.	chemika- lia	wyroby gotowe	maszyny i sprzęt trans- port.	Różne wyroby gotowe
E k s p o r t									
1952	198,7	16,8	0,18,0	0,1	0,3	1,3	9,8	1,5	3,8
1953	227,6	16,3	19,7	0,4	0,3	1,1	12,1	1,9	4,7
I m p o r t									
1952 r.	96,9	14,0	43,1	64,7	11,1	21,3	102,4	81,2	21,6
1953	115,8	15,5	46,0	62,4	6,6	25,7	106,1	85,7	22,4

Wzrost eksportu w roku ubiegłym objął prawie wszystkie główne grupy towarowe, przyczym najsilniej przejawiał się on na odcinku żywności. Również wzrost importu dotyczył niemal wszystkich grup towarowych z wyjątkiem spadku wartości przywozu paliw mineralnych i smarów oraz tłuszczów zwierzęcych i roślinnych.

Poniżej podajemy niektóre dane o imporcie do Irlandii w 1953 r. dóbr o charakterze inwestycyjnym w przekroju towarowo-geograficznym /w mln dol.USA/:

Silniki /bez elektrycznych/ i kotły

Ogółem	5,00
w tym:	
Wielka Brytania	4,29
Niemcy zach.	0,28
Stany Zjednoczone	0,17
Szwajcaria	0,14

Maszyny i urządzenia rolnicze

Ogółem	5,09
w tym:	
Wielka Brytania	3,86
Niemcy zach.	0,73
Szwecja	0,21

Ciągniki /bez parowych/

Ogółem	6,22
w tym:	
Wielka Brytania	5,13
Stany Zjednoczone	0,60
Niemcy zach.	0,35

Maszyny biurowe

Ogółem	1,11
w tym:	
Wielka Brytania	0,74
Stany Zjednoczone	0,23

Obrabiarki do metali

Ogółem:	0,80
w tym:	
Wielka Brytania	0,60
Niemcy zach.	0,14

Maszyny górnicze itp.

Ogółem	25,86
w tym:	
Wielka Brytania	18,15
Dania	2,83
Niemcy zach.	1,95
Stany Zjednoczone	1,28
Szwecja	0,42
Holandia	0,37
Francja	0,36
Belgia/Luksemurg	0,26

Maszyny i urządzenia elektryczne
oraz sprzęt elektrotechniczny

Ogółem	16,01
w tym:	
Wielka Brytania	9,67
Szwajcaria	1,78
Niemcy zach.	1,65
Belgia/Luksemburg	1,17
Włochy	0,61
Holandia	0,57
Szwecja	0,22
Stany Zjednoczone	0,20

Tabor kolejowy

Ogółem	2,82
w tym:	
Wielka Brytania	2,55
Stany Zjednoczone	0,25

Samochody, pojazdy szosowe, rowery

Ogółem	20,15
w tym:	
Wielka Brytania	18,11
Niemcy zach.	1,38
Stany Zjednoczone	0,46

Statki i łodzie

Ogółem	1,89
w tym:	
Wielka Brytania	1,88

Dane o kształtowaniu się globalnych obrotów handlu zagranicznego Irlandii w ciągu 1954 r. dostępne jedynie za I półrocze b.r.w porównaniu z analogicznym okresem 1953 r. przedstawiają się następująco 1/ w mln dol.USA/:

	I półrocze 1953 r.	1954 r.
eksport	146,7	140,4
import	250,2	261,0
saldo	- 103,5	- 120,6

Tak więc eksport irlandzki w I połowie 1954 r. spadł nieco w porównaniu z analogicznym okresem ub.roku przy jednoczesnym wzroście importu. Spowodowało to wzrost deficytu handlowego o 15,5%.

W chwili oddawania numeru do druku Izba nie dysponowała kompletnymi danymi odnośnie struktury towarowej eksportu

1/ Wg. OEEC Statistical Bulletins

i importu Irlandii w ciągu bieżącego roku. Podane przez pismo "Public Ledger" fragmentaryczne dane o imporcie zbóż, olejów i niektórych surowców w okresie pierwszych 8 miesięcy 1954 r. w zestawieniu z analogicznym okresem 1953 r. przedstawiają się jak niżej:

	styczeń - sierpień	
	1954 r.	1953 r.
	/w	cwts/
pszenica	368.168	3.593.884
kukurydza /łącznie z sorgo/	1.650.338	2.494.061
produkty uboczne zbóż	657.539	606.982
makuchy nasion oleistych	384.862	307.468
mięso, ryby i maczka kostna	87.165	110.669
siemię lniane	3.968	15.715
kąpra	69.614	69.264
olej palmowy	10.079	51.553
olej bawełniany	34.052	53.921
inne oleje roślinne	75.625	51.910
tran	5.173	6.439
oleje eteryczne /lbs/	187.114	27.938
żywica	21.024	12.542
łój	67.388	40.912
kakao w ziarnach	90.987	116.687
masło kakaowe	16.210	110.559
kawa /lbs/	718.004	719.465
cukier /tony/	31.111	62.750
herbata	133.373	60.307
bawełna surowa	34.413	28.401
juta surowa	86.074	96.421
konopie surowe	42.049	68.046
kauczuk	2.482	2.114
parafina	27.495	14.963

Import węgla do Irlandii wyniósł w okresie pierwszych 8 miesięcy 1954 r. 1.080.029 ton, czyli tylko niewiele więcej niż w analogicznym okresie 1953 r., kiedy to osiągnął 1.021.829 ton.

Import ten według gatunków węgla przedstawiał się następująco /w tonach/:

	styczeń - sierpień	
	1954 r.	1953 r.
antracyt	18.429	16.769
węgiel gazowy	193.317	177.565
" kotłowy	868.246	825.891
inny węgiel	446	1.604
łącznie	1.080.029	1.021.829

Niemal całą ilość węgla dostarczyła Wielka Brytania. Również import koksu do Irlandii pochodził z Wielkiej Brytanii, która na łączną ilość 9.797 ton dostarczyła w okresie 8 miesięcy b.r. 9.033 ton.

Jak informuje austriackie pismo "Eildienst für den Aussenhandel", rząd irlandzki ustalił kontyngenty na import tekstyliów w okresie od 1 września 1954 r. do 28 lutego 1955r., które obejmują: skarpetki jedwabne i z włókien sztucznych - 500 tys.par, tkaniny wełniane i z jedwabiu sztucznego - 500 tys.yardów kwadratowych x/. Kwota importowa tkanin wełnianych zawiera wszystkie normalne gatunki męskich materiałów płaszczo- wych i ubraniowych oraz materiały dla odzieży damskiej. Spo- śród tkanin z jedwabiu sztucznego chodzi tu głównie o tzw. "ficcós".

F i n a n s e

Rezerwy złota Banku Centralnego Irlandii nie wykazały w ciągu pierwszej połowy 1954 r. żadnych zmian w porównaniu ze stanem z końca 1953 r. i wynosiły nadal \$ 18 mln. Jedno- cześnie ilość pieniądza rozporządzalnego w kraju /pieniądz w obiegu plus depozyty bankowe/ wyniosła przy końcu lipca 1954 r. £ 159,8 mln wobec £ 164,9 mln na koniec 1953 r.

P r o d u k c j a

Według ostatecznych danych opublikowanych przez "Food and Agriculture Organization" ONZ, produkcja głównych artyku- łów rolniczych w 1953 r. w porównaniu z 1952 r. przedsta- wiała się następująco /w tys.ton metr./:

	<u>1952 r.</u>	<u>1953 r.</u>
pszenica	266	418
żyto	4	3
jęczmień	253	229
owies	587	568
ziemniaki	2.719	2.761
len	2,5	1,0

Produkcja mięsa w Irlandii wyniosła w 1953 r. 180 tys. ton metrycznych w porównaniu z 166,8 tys.ton w 1952 r. Pro- dukcja masła w roku ubiegłym osiągnęła 35,76 tys.ton metr. wobec 33,48 tys.ton w 1952 r., a w pierwszym półroczu 1954 r. wyniosła ona 16,14 tys.ton. Produkcja sera w 1953 r.wykaza- ła spadek do 2,04 tys.ton metr wobec 2,76 tys.ton w 1952 r.

Globalny wskaźnik produkcji przemysłowej Irlandii za 1953 r. wyniósł średnio miesięcznie 106 punktów wobec 96 punktów w 1952 r. /1950 = 100/. Dane o kształtowaniu się wskaźnika produkcji przemysłowej w ciągu roku bieżącego do- stępne jedynie za I kw.1954 r. wykazują, że osiągnął on 103 w porównaniu z 97 w analogicznym okresie 1953 r.

/o/

x/ 1 yard kwadratowy = 0,84 m²

Źródła: Direction of International Trade - wrzesień 54
OEEC Statistical Bulletins, kwiecień, wrzesień 54

Monthly Bulletin of Statistics - wrzesień 54
 Public Ledger - 61 260 21.X.54
 Daily Freight Register 17.650 - 22.IX.54
 Eildienst für den Aussenhandel - 34, 20.VIII.54
 International Financial Statistics - wrzesień 54
 F.A.O.- sierpień 54.

N O R W E G I A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Obroty miesięczne handlu zagranicznego Norwegii w okresie styczeń - lipiec b.r. kształtowały się następująco /w tys. koron/:

miesiac	Import	1 9 5 3		Import	1 9 5 4	
		Eksport	Saldo		Eksport	Saldo
styczeń	523.424	309.345	-214.079	540.043	302.700	-237.343
luty	554.816	278.556	-276.260	498.749	310.597	-188.152
marzec	642.960	329.644	-313.316	685.646	359.917	-325.729
kwiecień	493.877	283.239	-210.638	535.923	348.384	-187.539
maj	505.843	268.858	-236.985	581.964	317.177	-264.787
czerwiec	599.812	298.132	-301.680	649.150	393.517	-255.633
lipiec	434.391	286.516	-147.875	547.797	357.884	-189.913

W porównaniu z danymi z r.1953 nastąpił pewien wzrost zarówno po stronie eksportu jak i importu.

Wskaźniki wolumenu, cen oraz "terms of trade" w okresie styczeń-lipiec b.r. przedstawiały się następująco /1949 = 100/:

	Wolumen		Ceny jednostkowe		"terms of trade"
	import	eksport	import	eksport	
styczeń	123	140	125	121	97
luty	110	145	127	121	95
marzec	152	162	128	125	98
kwiec.	125	154	122	127	104
maj	136	146	126	122	97
czerwiec	137	197	135	112	83
lipiec	126	160	124	126	102

W okresie I półrocza b.r. wzrosły wskaźniki wolumenowe zarówno importu jak i eksportu w porównaniu z analogicznym okresem roku ub.

Po stronie importu wzrost ten wynosił w ciągu półroczu średnio 12 punktów, po stronie eksportu w tym samym okresie średnio 26 punktów. Natomiast "terms of trade" nie uległy w stosunku do I półrocza 1953 r. żadnym istotnym zmianom.

Struktura towarowa importu i eksportu ważniejszych artykułów w okresie styczeń - lipiec w porównaniu z tym samym okresem roku ubiegłego przedstawiała się następująco:
/w tys.koron/:

wyszczególnienie	1953	1954
Zboża i produkty zbożowe	232.494	129.750
mięso i produkty mięsne	5.268	12.954
owoce i jarzyny	98.944	97.452
kawa,kakao, herbata itp.	121.274	146.996
tytuł i wyroby tytoniowe	26.759	25.648
tekstylia	57.114	60.430
drzewo, budulce, korek	29.523	44.918
skóry i skórki niewyprawione	8.907	10.180
surowce i związki chemiczne	57.595	70.528
metale szlachetne	427.280	447.119
wyroby z metalu	110.320	127.539
maszyny nieelekt-ryczne	359.978	406.225
maszyny elektr.i aparaty	153.610	162.523
środki transportowe	671.820	883.976

E k s p o r t
/styczeń - lipiec

t o w a r	1953	1954
Ryby i przetwory rybne	282.855	384.276
zboża i prod.zbożowe	942	1.663
miazga drzewna i makulatura	255.900	299.415
skóry i skórki niewyprawione	37.493	38.656
tłuszcze zwierzęce i roślinne	122.260	186.748
papier,tektura i wyroby	200.956	253.525
metale szlachetne ogółem	420.520	389.436
w tym:		
żelazo stopy	172.070	114.865
miedź	32.464	36.693
nikiel	76.613	87.891
aluminium	87.052	94.913
ołów	252	668
cynk	29.980	29.980
cyna	1.079	549
wyroby z metalu	11.086	25.746
surowce i związki chemiczne	21.090	36.312
maszyny elektryczne	26.291	28.109
maszyny, aparaty elektr.	6.919	9.764

W okresie styczeń - lipiec środki transportowe stanowiły pod względem wartości największą pozycję norweskiego importu. Pozycja ta zwiększyła się również w sposób znaczny w stosunku do analogicznego okresu w roku ubiegłym.

W eksporcie najważniejszą pozycję stanowią w dalszym ciągu ryby i przetwory rybne obok miazgi drzewnej, makulatury i metali szlachetnych.

Struktura geograficzna handlu zagranicznego Norwegii w I półroczu b.r. kształtowała się w porównaniu z tym samym okresem 1953 r. następująco: w tys.koron/:

Struktura geograficzna

k r a j	styczeń - lipiec import		styczeń - lipiec eksport	
	1954	1953	1954	1953
ZSRR	51.238	35.360	109.852	48.315
Czechosłowacja	33.116	23.312	27.972	24.751
Polska	34.487	26.393	23.409	16.419
Węgry	3.972	4.666	3.135	3.792
N.R.D.	51.115	25.533	34.746	24.751
Rumunia	7.760	4.140	3.724	3.716
Bułgaria	62	475	471	291
Finlandia	22.330	15.932	32.667	28.200
Hiszpania	60.302	78.189	39.948	42.716
Szwecja	597.075	480.619	220.744	185.562
Włochy	61.050	50.652	47.981	28.064
Belgia/Luksemburg	156.447	160.154	79.002	86.446
Holandia	225.482	161.267	93.031	73.043
Dania	133.087	123.760	179.999	129.520
Francja	131.446	131.514	83.296	80.126
W. Brytania i Irlandia	804.794	803.627	452.192	403.183
Niemcy zach.	652.803	555.638	254.486	202.340
U.S.A.	331.060	345.382	226.956	253.668
Afryka /razem/	99.941	86.012	127.023	95.332

Jak widać z powyższych danych obroty Norwegii z krajami obozu pokoju wzrosły w porównaniu z rokiem ubiegłym zarówno po stronie importu jak i eksportu, przyczyną najsilniejszy wzrost wystąpił w eksporcie do Związku Radzieckiego. Poważnie też wzrosły obroty z Niemiecką Republiką Demokratyczną.

Najważniejszym kontrahentem wśród krajów kapitalistycznych pozostawała nadal Wielka Brytania, następnie Niemcy zachodnie oraz Szwecja.

Jak donosi prasa zachodnio-niemiecka - Norwegia zamierza wprowadzić częściową liberalizację importu ze strefy dolarowej. Norweskie Ministerstwo handlu poczyniło już w tym celu pewne posunięcia. Przypuszcza się jednak, że Norwegia zliberalizuje importu ze strefy dolarowej w tym samym stopniu, co kraje Europy zachodniej, a początkowo dopuści jedynie do wolnego importu określonej grupy towarów.

Przyczyną tej decyzji norweskiego ministra handlu jest wysokie ujemne saldo w Europejskiej Unii Płatniczej,

które skłoniło Norwęgii do tego, iż usiłuje ona przerzucić część swego importu z krajów Europy Zachodniej na import ze strefy dolarowej. Każde bowiem zwiększenie przez Norwęgii nadwyżki importowej wobec obszaru EPU pociąga za sobą w myśl nowych przepisów w EPU płatność w dolarach lub w złocie w wysokości 50% wartości tej nadwyżki. W związku z tym odpowiednie czynniki w Norweskim ministerstwie handlu przyznają, że bezpośredni import towarów ze strefy dolarowej będzie tańszy i korzystniejszy dla Norwegii niż import z Krajów Europy Zachodniej.

Jak donosi Neue Zürcher Zeitung, Norwegia złożyła w lecie zażalenie do OEEC w Paryżu w sprawie dumpingowego eksportu blachy cynkowej przez Niemcy zachodnie i Belgię. Tego rodzaju polityka handlowa krajów eksportujących blachę uderza bardzo mocno w norweskich producentów tego towaru. Jak dotychczas skarga Norwegii nie odniosła żadnego rezultatu.

Na posiedzeniu Komisji tzw. Północnej Rady Gospodarczej w Oslo stwierdzono, iż zorganizowanie projektowanej od pewnego czasu Celnej Unii Skandynawskiej jest obecnie rozpatrywane przez zainteresowane rządy. Projekt tej Unii zaleca trzem rządów utworzenie wspólnego rynku dla możliwie jak największej ilości towarów. Poza tym mają być wprowadzone jednakowe cła w stosunku do krajów, nie należących do Unii oraz zupełnie zniesione cła i ograniczenia w handlu między krajami członkowskimi Unii. Rządy państw zainteresowanych będą musiały także rozwinąć między sobą współpracę na odcinku rozbudowy przemysłu, zaopatrzenia w surowce energetyczne, podniesienie produkcji oraz postępu technicznego.

Ciężka sytuacja finansowa Norwegii jest powodem pewnej rezerwy, jaką zachowuje ona wobec tych projektów. Otwarcie barier celnych utrudni poza tym walkę konkurencyjną gospodarce norweskiej, która nastawia się na rozwój własnego przemysłu, a z kolei eksport do Danii i Szwecji nie jest znów tak wielki, aby zwiększone dzięki Unii możliwości jego rozwoju zadecydowały o poprawie całego bilansu handlowego kraju.

Szwecja i Dania zamierzają jednak już w niedługim czasie znieść cła we wzajemnych obrotach handlowych. Przyłączenie się Norwegii do projektowanej Unii uzależnione jest w gruncie rzeczy od uzyskania ze Szwecji pomocy kredytowej.

Stan floty handlowej pod koniec I półrocza b.r. obejmował 5.884 statki o łącznym tonażu 6.888.000 BRT, włączając w to statki do połowów morskich 1/. Tonaż tankowców wynosił 3.768.000 BRT, co stanowi 55% całego tonażu norweskiej floty handlowej. W II kwartale b.r. flota handlowa powiększyła się o 55 statków, których tonaż wynosi 155.000 BRT.

1/ Obowiązkowi rejestracji podlega każdy statek przekraczający 25 BRT.

F i n a n s e

Bilans płatniczy Norwegii przedstawiał się następująco /dane dotyczące 1954 r. są szacunkowe/:

w milionach koron norweskich.

Wyszczególnienie	1954	1953	1952	1951
Import				
towary	- 5.355	- 5.687	- 5.665	- 5.460
statki	- 1.400	- 885	- 654	- 901
Razem	- 6.755	- 6.572	- 6.319	- 6.361
Eksport	+ 4.255	+ 3.887	+ 4.268	+ 4.599
Saldo z tyt.obrotów				
widzialnych	- 2.500	- 2.685	- 2.051	- 1.762
Dochody z frachtów	+ 3.450	+ 3.420	+ 3.950	+ 3.956
Koszty eksploatacji				
statków	- 1.955	- 1.905	- 1.967	- 1.846
Dywidendy, procenty itd.	+ 22	+ 33	+ 44	+ 310
Bilans rachunków				
bieżących	- 848	- 992	+ 8	+ 568
Zmiany w rezerwach	- 370	- 500	+ 154	+ 348

W I połowie roku finansowego 1953/54 budżet norweski wykazywał ogólny deficyt 150,8 mln koron, z tego 109,9 mln koron przypadało na spłatę długu publicznego. W I połowie roku finansowego 1952/53 osiągnięta została nadwyżka budżetowa, wynoszący 207,5 mln koron, a pod koniec roku finansowego 1952/53 nadwyżka ta wyniosła 113,4 mln koron. Na bieżący rok finansowy przewiduje się deficyt budżetowy w wysokości 250,2 mln koron.

Bank Odbudowy i Rozwoju udzielił Norwegii w kwietniu pożyczki w wysokości 25 mln $\text{\$}$, przeznaczonej głównie na rozwój norweskiej floty handlowej. Jak podaje "International Financial News Survey" /Organ Funduszu Walutowego/, pożyczka ta miała na celu dostarczenie Norwegii dewiz na zakup statków zbudowanych w stoczniach zagranicznych.

Pożyczka udzielona jest na okres 20 lat, a oprocentowanie jej wynosi $4\frac{3}{4}\%$ rocznie. Spłaty mają być rozpoczęte w październiku 1957 r. Charakterystyczne jest, iż dwa banki amerykańskie przyjęły udział w finansowaniu tej pożyczki bez gwarancji Banku Odbudowy.

P r o d u k c j a

Ogólny wskaźnik produkcji norweskiej w poszczególnych miesiącach I półrocza b.r. w porównaniu z przeciętną miesięczną 1953 r. przedstawiał się następująco /1948 = 100/:

<u>1953 przeciętna miesięczna</u>		<u>144</u>
1954		
styczeń		146
luty		138
marzec		158
kwiecień		151
m a j		152
czerwiec		155

Produkcja poszczególnych gałęzi przemysłu w I półroczu b.r. w porównaniu z przeciętną miesięczną 1953 r. przedstawia się następująco:

miesiące	węgiel kamien.	ruda ze- lazna /65%/	masło	cement
	tysiące t o n		metrycznych	
1953 przecięt na miesięczna	35,5	109,5	1,07	63,9
1954				
styczeń	37,4	101,8	0,50	61,4
luty	39,8	105,9	0,55	61,6
marzec	44,5	109,2	0,83	61,8
kwiecień	36,4	95,4	1,10	59,7
m a j	30,2	95,8	1,31	67,7
czerwiec	21,0	102,5	1,67	71,2

miesiące	surówka żelaza	stal surowa	miedź	cynk	aluminium
	i stopy	tysiące	t o n	metrycznych	
1953 przecięt na miesięczna	23,1	9,2	1,01	3,22	4.64
1954					
styczeń	18,4	11,2	1,01	3,31	4,77
luty	15,8	10,0	0,85	3,12	4,59
marzec	20,0	9,8	1,11	4,02	5,20
kwiecień	18,7	10,9	1,07	3,58	4,82
maj	19,2	9,4	1,02	3,68	4,71
czerwiec	18,6	9,5	1,12	3,67	5,54

Rząd norweski określił główne wytyczne polityki gospodarczej na najbliższe 4 lata w formie programu inwestycyjnego, obejmującego okres 1954/57. Celem tego programu ma być rzekomo podniesienie stopy życiowej ludności drogą wzrostu produkcji rolniczej i przemysłowej. Główny nacisk kładzie się na rozwój przemysłów produkcyjnych dla eksportu, które stanowią ponad 1/3 ogólnej produkcji kraju oraz na rozwój żeglugi, która jest jednym z głównych źródeł dochodów dewizowych Norwegii. To też w ciągu 1954 r. ponad 1/5 ogólnych inwestycji miała przypaść na żeglugę.

W I półroczu b.r. minęło trzy lata przewidziane jako pierwszy okres rozwoju przemysłu zbrojeniowego Norwegii, która odgrywa ważną rolę w imperialistycznych planach agresji. Obok własnych inwestycji, które wyniosły 3 mld koron, otrzymała Norwegia "pomoc" od sojuszników mniej więcej w tej samej wysokości, także łączne inwestycje w przemyśle zbrojeniowym wyniosły dotąd równo 6 mld koron. Udział wydatków na zbrojenia w ogólnych wydatkach państwowych wynosi aż 25 - 30%. Wydatki na zbrojenia w ciągu ostatnich trzech lat, liczone w koronach - wyniosły więcej niż w okresie 35 lat od 1905 do 1940 r.

/za/

Źródła: Vareomsetningen - maj 1954
Aussenhandelsdienst - 33,34
Neue Zürcher Zeitung - 141, 184
Internationale Wirtschaft - 39
Financial Times - 403
News Survey - 38, 40
Agence Economique et Financière - 206
Monthly Bull. of Statistics - wrzesień.

WIELKA BRYTANIA.

Wielka Brytania a GATT

W dniu 28 października 1954 r. rozpoczęła w Genewie obrady IX sesja państw należących do tzw. "Ogólnego Porozumienia w Sprawie Taryf Celnych i Handlu" /General Agreement on Tariffs and Trade/. Sesja ta ma zająć się dokonaniem rewizji dotychczasowych przepisów GATT, przyczym jako jedno z naczelných zagadnień wyłania się sprawa zniesienia ilościowych restrykcji w handlu zagranicznym, co stałoby się podstawą pełnej wymienialności walut. Ponieważ jednym z głównych członków tego układu, obok USA, jest W. Brytania, warto przedstawić stosunek tego kraju do GATT, omawiając jednocześnie po krótku stanowiska poszczególnych krajów Brytyjskiej Wspólnoty Narodów, które nie zawsze pokrywają się ze sobą. Sądząc po licznych wypowiedziach, które ukazały się w prasie brytyjskiej przed rozpoczęciem sesji GATT'u, W. Brytania zamierza uczynić z tej organizacji instrument nadzorujący politykę handlową krajów członkowskich w warunkach pełnej wymienialności walut i wykluczający stosowanie jakiejkolwiek dyskryminacji przeciwko eksportowi szterlingowemu. Nie wiadomo jednak w jakim stopniu rozmaite kraje Wspólnoty Brytyjskiej zdecydowane są iść za W. Brytanią w jej polityce zmierzającej do zniesienia ograniczeń importowych w handlu międzynarodowym. Zdaniem "Financial Times" należy tu się liczyć raczej z chłodnym stanowiskiem niektórych członków Wspólnoty.

Miedzy W. Brytanią a poszczególnymi krajami Wspólnoty istnieją poważne różnice poglądów co do ciężaru gatunkowego GATT, zwłaszcza na tle obowiązujących jednocześnie preferencji imperialnych. W. Brytania jakkolwiek jest zainteresowana w przynależności do GATT, to jednak równocześnie nie chce ona bynajmniej zrezygnować z preferencji imperialnych, przy pomocy których usiłuje ona przeszkodzić penetracji na rynku Wspólnoty konkurentów zagranicznych, zwłaszcza USA, zapewniając sobie jednocześnie dominującą pozycję na tym terenie. Takie stanowisko spotyka się ze sprzeciwem innych krajów Wspólnoty. Nawet Australia, stosunkowo najgorętszy zwolennik systemu preferencyjnego, w obecnym stanie swego rozwoju gospodarczego jest zmuszona w znaczniejszym niż dotąd stopniu bronić interesów własnego przemysłu nie tylko przed krajami z poza Wspólnoty, ale właśnie przed metropolią londyńską. Kanada, jako kraj dolarowy, jest oczywiście słabiej zainteresowana zagadnieniem preferencji imperialnych i w ostatnich latach stopniowo zaczęła redukować swoje preferencje. Azjatyckie kraje Wspólnoty, które stanowią kraje słabo rozwinięte gospodarczo, uważają iż GATT daje lepszą gwarancję ochrony ich interesów niż preferencyjny system Wspólnoty, ponieważ GATT może udzielać pewnych koncesji krajom słabo rozwiniętym gospodarczo, natomiast właśnie W. Brytania i dominia gospodarczo rozwinięte są najgroźniejszymi konkurentami młodego przemysłu Indii, Pakistanu i Ceylonu. Sprzeczność tych interesów ujawniła się wyraźnie w ostatnich latach na wszystkich konferencjach Wspólnoty. Znalazła ona również wyraz w czasie debat przedstawicieli krajów Wspólnoty, jakie odbyły się w Londynie w październiku b.r. i miały na celu uzgodnienie stanowisk przed zbliżającą się IX sesją GATT. Ze szczególną ostrością wypłynęła np. kwestia stawek preferencyjnych między Australią i W. Brytanią oraz perspektywy zbytu australijskich produktów rolnych na rynku brytyjskim. Przy obecnym systemie preferencyjnym wytworzyła się bowiem dla Australii nader niekorzystna sytuacja. Większość wyrobów przemysłowych, które W. Brytania zbywa na rynku Australii, korzysta z preferencyjnych stawek celnych, obliczanych od *valorem*, podczas gdy surowce australijskie, stanowiące znaczną większość eksportu tego kraju do W. Brytanii, korzystają z preferencji celnych obliczanych na bazie ilościowej i wskutek tego nie wynoszą żadnych korzyści ze zmian w cenach. Ponadto rynek brytyjski, który dotąd reprezentował szerokie możliwości zbytu przy systemie zakupów rządowych, stał się trudnym dla produktów australijskich z chwilą przekazania importu w ręce prywatne. Zdaniem "Neue Zürcher Zeitung" Australia będzie próbowała znaleźć rozwiązanie tego problemu na obecnej sesji GATT. Jednocześnie według przewidywań cytowanego pisma szwajcarskiego należy się spodziewać, iż właśnie w kwestii handlu artykułami rolniczymi zaistnieje na bieżącej sesji GATT różnica stanowisk W. Brytanii, USA i Kanady. W. Brytania nie sprecyzowała ostatecznego stanowiska w tej sprawie, jednakże przychyliła się ona coraz bardziej do poglądu, iż system restrykcyjnych importowych i subwencji eksportowych na odcinku handlu artykułami rolniczymi stoi w sprzeczności z ogólnymi założeniami

liberalizacji handlu i tym samym stanowić może przeszkodę dla wprowadzenia wymienialności walut. Stąd też należy się liczyć, że na konferencji GATT rząd brytyjski będzie zwalczał restrykcje importowe i subwencje eksportowe dla artykułów rolniczych w ten sam sposób, jak ograniczenia w handlu wyrobami przemysłowymi.

Inne stanowisko w tej sprawie zajmują Stany Zjednoczone. USA bowiem na obecnej sesji w Genewie zamierzają domagać się zniesienia przepisów GATT, które hamują amerykańską politykę popierania dumpingowego eksportu artykułów rolnych. Domagają się one dopuszczenia przez GATT stosowania bez ograniczeń subwencji eksportowych oraz ograniczenia dla siebie istniejącego zakazu GATT odnośnie restrykcji ilościowych na import artykułów rolnych, przyczym Stany Zjednoczone chętnie widziałyby zniesienie takich restrykcji w krajach importujących z USA. Należy podkreślić, że Stany Zjednoczone dotychczas naruszyły już niejednokrotnie zobowiązania wypływające z przynależności do tego układu, stosując ograniczenia ilościowe na import artykułów rolnych o całkiem protekcyjnym charakterze.

W. Brytania nie zamierza zrezygnować z uprzywilejowanego stanowiska, jakie zapewnia jej system preferencji imperialnych. W czasie wspomnianej wyżej konferencji wstępnej krajów Wspólnoty w Londynie delegacja brytyjska wyraziła pogląd, że gotowa jest przystąpić do ewentualnej klauzuli antydumpingowej w ramach zrewidowanych przepisów GATT. "Board of Trade" jest zdania, że wprowadzenie do GATT skutecznych przepisów antydumpingowych wykluczyłoby konieczność rozszerzania systemu preferencji imperialnych. Jednocześnie delegacja brytyjska powiadomiła, że nie wysunie w Genewie sprawy zniesienia ceł preferencyjnych i nie poprze wniosku wysuniętego w tej kwestii przez inne państwa.

Stanowisko brytyjskich czynników oficjalnych wobec problemu zliberalizowania wymiany handlowej w ramach GATT znalazło również wyraz na odbytej konferencji partii konserwatywnej na początku października b.r. Minister handlu, Thorneycroft, wskazał na fakt, że obecnie 54% ogólnego importu W. Brytanii pochodzi z krajów Wspólnoty w porównaniu z 39% przed drugą wojną światową, a udział eksportu do tego obszaru wzrósł do 53% wobec 49% przed wojną. Wynika stąd dla W. Brytanii konieczność rozszerzenia stosunków handlowych i obrotów płatniczych z innymi krajami spoza Wspólnoty. Dlatego też GATT musiałaby zapewnić eksporterom brytyjskim większe szanse zbytu własnych towarów poprzez przeprowadzenie redukcji taryf celnych.

Korzyści płynące dla W. Brytanii z tytułu jej członkostwa w GATT sprecyzował minister Thorneycroft w czasie nieoficjalnego przemówienia ogłoszonego w połowie października na bankiecie zorganizowanym przez Zrzeszenie Przemysłu Chemicznego. Ulgi taryfowe wynikające z uczestnictwa w GATT obejmują nie mniej niż 40-45% ogólnego eksportu brytyjskiego. Od 40 - 80% eksportu szeregu najważniejszych wyrobów brytyj-

skiego przemysłu bawełnianego, wełnianego, jedwabiu sztucznego, obrabiarkowego, samochodowego, rowerowego oraz maszyn rolniczych i traktorów korzysta z ulg taryfowych w ramach GATT. Wartość tych koncesji dla eksportu brytyjskiego w Europie, po uwzględnieniu wzrastającego stopnia liberalizacji importu ze strony krajów CEEC jest jeszcze większa. Jednocześnie, jak stwierdził minister Thorneycroft, około 80% eksportu brytyjskiego do USA korzysta z ulg celnych z tytułu przynależności do GATT. Stąd też jasne staje się poparcie Brytyjczyków dla dalszej liberalizacji w ramach tego układu.

/o/

Źródła:	Financial Times	-	20323	27.7.54
	"	"	-	20360 9.9.54
	"	"	-	20363 13.9.54
	"	"	-	20385 8.10.54
	"	"	-	20402 28.10.54
	Neue Zürcher Zeitung		280	12.10.54
	"	"	"	284 16.10.54
	"	"	"	285 17.10.54
	"	"	"	294 26.10.54
	Aussenhandelsdienst		30	29.7.54
	Le Monde		3023	14.10.54

ZAMORSKIE KRAJE KAPITALISTYCZNE

FEDERACJA RODEZJI I NYASSA

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Scalenie polityczne trzech krajów Wspólnoty Brytyjskiej: Rodezji Południowej /dominium/, Rodezji Północnej /kolonia/ i Nyassy /protektorat/ w jedną Federację Rodezji i kraju Nyassa, które nastąpiło w listopadzie 1965, spowodowane było zarówno przyczynami natury politycznej, jak i gospodarczej. Celem polityki brytyjskiej na tym obszarze jest stworzenie przeciwwagi dla wpływów amerykańskich, przy jednoczesnym wzroście eksploatacji gospodarczej połączonych terenów. Należy tu dodać, iż w Rodezji Południowej, filarze Federacji, przewodzi grupa burżuazji pochodzenia angielskiego, popiera ona dyskryminację rasową w interesie utrwalenia reżimu kolonialnego. Przyłączenie do Rodezji Południowej Rodezji Północnej i kraju Nyassa ma więc umożliwić rozszerzenie zasięgu dyskryminacji rasowej na te obszary, m.in. w celu wzmożenia walki z rozwijającym się ruchem narodowo-wyzwoleńcym wśród ludności murzyńskiej.

Zdaniem kół angielskich federacja dwóch Rodezji i kraju Nyassa jest gospodarczo uzasadniona. Na poparcie tego przytaczane są cyfry handlu zagranicznego tych trzech krajów w okresie przed scaleniem. Przedstawiają się one następująco:

w mln £	import		eksport		saldo	
	1953	1952	1953	1952	1953	1952
Rodezja Połudn.	77,68	88,47	58,84	61,24	- 18,84	- 27,23
Rodezja Północ.	51,83	42,76	94,83	82,62	+ 43,00	+ 39,86
Nyassa	7,70	8,75	7,33	6,28	- 0,37	- 2,47
Federacja ogółem:	137,21	139,98	161,00	150,14	+ 23,79	+ 10,16

1/ Termin "Federacja Centralnej Afryki" jest nazwą nieurzędową.

Eksport Rodezji Północnej, który w 90% składa się z mięski, umożliwia nie tylko wyrównanie deficytu handlu zagranicznego pozostałych obszarów, ale pozwala na osiągnięcie pewnej nadwyżki w handlu Federacji. W porównaniu z wysoce jednostronną strukturą eksportu Rodezji Północnej wywóz Rodezji Południowej jest bardziej zróżnicowany i obejmuje m.in. tytoń, azbest i złoto. Eksport kraju Nyassa składa się głównie z tytoniu i herbaty i jak widać z tabeli, nie odgrywa poważniejszej roli w ogólnym wywozie Federacji.

Eksport Federacji, brany jako całość, sprowadza się niemal wyłącznie do produktów pochodzenia górniczego i rolniczego; jedyną pozycją przemysłu przetwórczego, znajdującą pewien zbyt za granicą, są wyroby tekstylne, wywożone z Rodezji Południowej.

W zakresie potrzeb importowych Federacji dominującą rolę odgrywa Rodezja Południowa - kraj, znajdujący się obecnie na etapie dość intensywnego rozwoju gospodarczego. Na liście przywozowej Rodezji Południowej dość znaczną pozycję stanowią maszyny i inne dobra typu inwestycyjnego. To samo twierdzenie, choć w mniejszym stopniu, odnosi się do Rodezji Północnej /patrz specjalne wydawnictwo PIHŻ: "Import sprzętu inwestycyjnego krajów nierzewiniętych gospodarczo"/.

Poczynając od stycznia 1954 r. oficjalne statystyki ONZ ujmują handel obydwu Rodezji i kraju Nyassa pod jedną pozycją Federacji Rodezji i Nyassa. Z ostatnich dostępnych danych wynika, iż w pierwszym półroczu 1954 r. eksport Federacji wyniósł 65,3 mln £ R. wobec 73,26 mln £ R. w pierwszym półroczu 1953 r. Wartość importu również obniżyła się i wyniosła w I półroczu 1954 - 58,8 mln £ R. wobec 67,23 mln £ R. w analogicznym okresie roku ubiegłego. Dotychczasowe wyniki wymiany towarowej Federacji nie potwierdzają więc jeszcze optymistycznych przewidywań ekspertów brytyjskich, którzy liczyli na ożywienie życia gospodarczego i wymiany towarowej po dokonany scaleniu.

Ponad 86% importu Federacji przypadło w I połowie br. na Wielką Brytanię. Związek Afryki Południowej, USA, Indie i Australię. Ogółem kraje te sprzedały towarów do Federacji za 50 mln £ R, w tym Wielka Brytania wywoziła towarów za 25,7 mln £ R, a Związek Afryki Płd. - za ok. 19,5 mln £ R. Pównocześnie zakupy brytyjskie w Federacji przewyższały dość znacznie eksport z Anglii i wyniosły 38,2 mln £ R, co przyniosło Federacji saldo dodatnie 12,5 mln £ R. Natomiast Unia Płd. Afryki nabyła w Federacji towarów tylko za 6,1 mln £ R, zamykając swój handel z Federacją w pierwszym półroczu b.r. wysokim saldem dodatnim.

Wymiana towarowa Federacji ze Stanami Zjednoczonymi była zdecydowanie korzystna i zamknęła się nadwyżką 5,2 mln £, gdyż eksport do USA wyniósł 7,7 mln £ R, a import - tylko 2,5 mln £ R.

Ze względu na brak danych podajemy handel Federacji z niektórymi krajami europejskimi jedynie za pierwsze 4 miesiące 1954 /dane w dolarach amerykańskich/:

- 1/ Obliczone sumarycznie dla obydwu Rodezji i kraju Nyassa.
1 £ R - 1 £.

	eksport	import
Austria	-	0,2
Belgia	0,9	0,3
Dania	1,2	-
Francja	1,0	0,1
Holandia	1,4	0,4
Niemcy Zachodnie	3,6	1,2
Norwegia	0,1	0,1
Szwajcaria	-	0,1
Szwecja	4,1	0,4
Włochy	3,5	0,5

W handlu z krajami niesztetlingowymi obowiązywały do niedawna w Federacji, która należy do strefy sztetlingowej, bardzo surowe przepisy reglamentacyjne. Tym właśnie tłumaczy się stosunkowo niska wartość przywozu Federacji z tych krajów, zwłaszcza w odniesieniu do Europy kontynentalnej. Rosnące zapotrzebowanie Federacji na dostawy typu inwestycyjnego i inne towary zaspokajane było przede wszystkim dostawami z Wielkiej Brytanii. Wysoko rozwinięte przemysłowo kraje Europy kontynentalnej, a zwłaszcza Niemcy zachodnie od dawna już pragnęły uzyskać możliwość penetracji na obiecującym rynku rodezyjskim. Ogłoszone w połowie bieżącego roku zmiany w polityce importowej Federacji spełniają w pewnym stopniu te nadzieje. Przydział dewiz na zakup towarów z krajów niesztetlingowych został podwyższony i wynosi na II półrocze 1954 r. - 11,7 mln IR, z czego 5,7 mln IR przypada na listę wolną, a 6,0 mln IR na listę ograniczoną kwotami. Dla dostawców europejskich szczególne znaczenie ma lista wolna, która pozwala na nieograniczony import niektórych towarów ze wszystkich krajów OEEC. Chodzi tu m.in. o takie towary, jak: cygara, towary galanteryjne, linoleum, maszyny rolnicze i dla przem. mleczarskiego, maszyny i urządzenia dla górnictwa, maszyny elektryczne, przewody i kable telegraficzne. Lista wymienia także wyroby ogniотrwałe, wyroby z korka, przybory biurowe, materiały kreślarskie, modele i manekiny dla wystaw sklepowych. Niektóre towary, których import był dotychczas zabroniony, znalazły się obecnie na liście tzw. ograniczonego przywozu, tzn. można je nabywać jedynie w ramach ustalonych kontyngentów. Należy tu wymienić: sery, dywany, maszyny do szycia, wyroby ze szkła, oraz sztuczną biżuterię.

Prasa gospodarcza Niemiec zachodnich powitała z nieukrywaniem zadowoleniem ogłoszenie tych zmian w surowej reglamentacji przywozowej Federacji. Przemysł zachodnio-niemiecki otrzyma bowiem możliwość rozszerzenia eksportu do obu Rodezji i kraju Nyassa, zwłaszcza w dziedzinie maszyn i urządzeń elektrycznych. Przewiduje się również zwiększenie zbytu szeregu zachodnio-niemieckich artykułów konsumpcyjnych, mimo, iż na tym odcinku nadal obowiązuje dość ścisła reglamentacja.

Produkcja

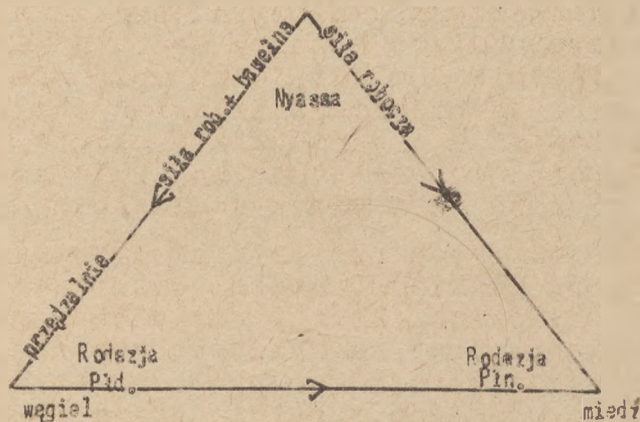
Już na podstawie przytoczonych danych handlu zagranicznego można zorientować się, iż każdy z trzech obszarów wchodzących w skład Federacji Rodezji i kraju Nyassa reprezentuje w zasadzie odmienny typ gospodarczy.

Stosunkowo najsilniej "zeuropeizowana" Rodezja Południowa stoi na wyższym poziomie rozwoju ekonomicznego niż jej sąsiedzi. Przemysł przetwórczy Rodezji Południowej oparty na przerabianiu tytoniu, bawełny, metali i produkcji artykułów spożywczych, koncentruje się przede wszystkim w dwóch największych miastach: Salisbury i Bulawayo. Dość znaczny poziom produkcji hodowlanej zapewnia również w normalnych warunkach pokrycie miejscowego zapotrzebowania na mięso i produkty mleczne.

Największy atut gospodarczy nowo-utworzonej Federacji stanowią kopalnie miedzi w Północnej Rodezji, których produkcja ustępuje jedynie wydobywaniu w USA i w Chile. Abstrahując od tego poważnego, a obecnie absorbowanego przez całą Federację źródła wpływów dewizowych, Północna Rodezja nie dysponuje większymi aktywami z punktu widzenia gospodarczego. Produkcja rolna na szerszą skalę rozwija się tylko w sąsiedztwie jedynej linii kolejowej, przecinającej kraj z południa na północ /Livingstone-Lusaka-Ndola/, natomiast cały obszar na zachodzie i północno-wschodzie kraju nie nadaje się do uprawy ze względu na częste epidemie śpiączki afrykańskiej.

Wkład kraju Nyassa do potencjału gospodarczego Federacji sprowadza się w zasadzie do postanionej na dobrym poziomie produkcji herbaty, bawełny i tytoniu. Zdaniem władz Federacji kraj Nyassa może także stanowić w przyszłości atrakcyjny teren dla turystyki.

Powiązania gospodarcze trzech obszarów tworzących obecnie Federację, przejawiają się w tym, iż kraj Nyassa, posiadający wysoki odsetek ludności czarnej, dostarcza taniej i masowej siły roboczej dla ośrodków przemysłowych Rodezji Południowej oraz dla kopalni miedzi w Rodezji Północnej. Również znaczna część bawełny, przerabianej w przędzalniach Salisbury i Bulawayo, pochodzi z kraju Nyassa. Z drugiej strony intensywnie eksploatowane kopalnie miedzi w Rodezji Północnej zależą od dostaw węgla, głównie z rejonu Wankie w Półd. Rodezji i jak wspomniano zatrudniają wielu robotników z kraju Nyassa. Schemat "powiązań ekonomicznych" w ramach Federacji możnaby przedstawić w sposób następujący:

Jednym z zasadniczych problemów gospodarczych wszystkich trzech krajów jest uzyskanie dostępu do morza. Utworzenie Federacji nie rozwiązało tego zagadnienia. Dla kolei rodezyjskiej Livingstone-Lusaka, jak i kolei Nyassa stacją krańcową jest port w Beira, położony w Mozambiku portugalskim. Mała zdolność przewozowa tych linii oraz brak nowoczesnych urządzeń przeładunkowych w Beira hamują rozwój wymiany towarowej Federacji z zagranicą. W związku z tym władze Federacji zamierzają jeszcze w r.b. ukończyć nową linię kolejową do portu w Mozambiku portugalskim, Lourenço Marques. Koła gospodarcze Rodezji domagają się poza tym utworzenia "korytarza" dla Federacji przez terytorium Afryki Południowo-Zachodniej lub przez Angolę, co zapewniłoby bezpośrednio połączenie z Oceanem Atlantyckim. Projektuje się również budowę linii kolejowej z Wodospadów Wiktorii do Zatoki Tygrysiej /Tiger Bay/ na południowym wybrzeżu portugalskiej Angoli, co oczywiście uzależnione jest od stanowiska władz portugalskich.

Należy dodać, iż problem komunikacyjny Federacji ma również wyraźny aspekt strategiczny. Świadczy o tym fakt, iż na odbytej w marcu w Dakarze konferencji wojskowej mocarstw kolonialnych uczestniczyli w charakterze obserwatorów również delegaci Federacji. Jak wiadomo, konferencja podpisała porozumienie w sprawie wspólnego zorganizowania transportu i komunikacji strategicznej w rejonie Afryki zachodniej na południe od Sahary.

Warunki naturalne uniemożliwiają wykorzystanie rzeki Zambezi, dzielącej Rodezję Południową od Północnej jako drogi wodnej, łączącej Federację z Oceanem Indyjskim. Jednak ta wielka rzeka i jej dopływy otwierają poważne perspektywy dla zbudowania sieci elektrowni wodnych oraz kanałów nawodnieniowych. Stworzenie tej bazy energetycznej dostarczyłoby niezbędnej energii elektrycznej dla kopalni miedzi w Rodezji Północnej i ośrodków przemysłowych w Rodezji Południowej. W związku z tym planuje się kosztem 120 milionów szterlingów wybudowanie projektowanej od dawna tamy w Kafue /Rodezja Północna/, tamy w Karaiba-Gorge /Rodezja Płd./, oraz tamy na rzece Shire /Nyassa/.

Wybudowanie zapory w Kafue w poważnym stopniu zmniejszy, a może nawet całkiem usunie niewygodną zależność kopalni miedzi od dostaw węgla z rejonu Wankie w Rodezji Południowej. Niewystarczające dostawy węgla z Wankie zmuszają koncerny eksploatujące miedź, - do spalania drzewa /co doprowadziło już do wytrzebienia wielkich obszarów leśnych/, a nawet do przestawiania się na paliwa płynne. Tę ostatnią metodę musiały zastosować ostatnie kopalnie koncernu Mufu-lira, mimo iż związane są z nią wysokie koszty.

Jedną z podstawowych przyczyn niewystarczającej produkcji węgla rejonu Wankie są stale powtarzające się strajki robotników murzyńskich, którzy nie chcą pogodzić się z głodowymi stawkami płacy za wykonywaną pracę; również pracownicy transportu kolejowego prowadzą walkę z zarządem kolei, paraliżując niekiedy zupełnie transport węgla. W tych warunkach zrozumiałą staje się tendencja kół zachowujących

do rozbudowy elektrowni wodnych i uniezależnienia ważnych strategicznie terenów eksploatacji miedzi od skutków "zaburzeń socjalnych".

Problem ludnościowy ma niezwykle ostre oblicze w krajach Federacji. Na 7 milionów czarnych mieszkańców przypada jedynie 220.000 Europejczyków, przy czym w ręku tych ostatnich skupia się cała władza polityczna i wpływy gospodarcze. Pisma wydawane w krajach Europy kontynentalnej stwierdzają, iż wśród białych kolonistów w Federacji zdecydowaną przewagę mają Brytyjczycy. Władze ograniczają wszelkimi sposobami napływ imigrantów z innych krajów europejskich, mimo iż "polityka taka grozi w dalszej przyszłości załamaniem się stosunków ludnościowych w kraju". Oczywiście prasa burżuazyjna nie chce przyznać, iż czarna ludność Federacji jest właściwym gospodarzem kraju i dopiero zdobycie przez nią pełni praw politycznych i zapewnienie samodzielności ekonomicznej może zadecydować o prawdziwym rozwoju gospodarczym tych obszarów. Powtarzające się strajki w kopalniach miedzi i węgla, w transporcie etc. są sygnałem alarmowym dla burżuazji Rodezji i świadczą o wzroście świadomości społeczno-politycznej wyzyskiwanej ludności.

W uzupełnieniu tych rozważań podajemy zestawienia produkcji górniczej i rolniczej Federacji.

Przemysł wydobywczy

Rodezja Południowa

		1953	1954	
		-----	-----	
węgiel	tys. ton	2.886	1.358	I-VI
rudy antymonu	tony kr.	53	11	I-II
" arsenu	" "	416	46	"
" barytu	" "	268	-	"
" berylu	" "	1.774	123	"
" chromu	" "	463.030	88.694	"
" kolumbitu	" "	3	-	"
" miedzi	" "	293	9	"
dolomit	" "	5.460	1.755	"
ruda żelaza	" "	69.480	5.396	"
piryty	" "	40.417	8.319	"
oków /koncentraty/	" "	68	2	"
petalit /glinkokrzes-				
mian litu/	" "	11.580	3.170	"
lepidolit	" "	7.682	1.446	"
magnezyt	" "	10.824	1.157	"
rudy niklu	" "	63	-	"
tungsten /konc./	" "	14	-	"
cyna konc.	" "	47		
szalit /tungsten konc./	" "	388	56	"

Rodezja Północna

kobalt	/ruda	tony	kr.	1.087	400	I-III
	metal	"	"	441	137	"
miedź	/blister	"	"	210.061	47.575	"
	elektrolit.	"	"	152.520	37.490	"
ołów		"	"	11.640	7.320	I-VI
cynk		"	"	13.730	25.630	I-VI

Rolnictwo

w tys. ton

		1934-38	1951	1952	1953
bawełna	Nyassa	3	1	3	3
siemię ba- wełniane	Nyassa	6	2	7	
sorgo i proso	R.Płd.	117 ^{1/}	116	117	...
arachidy	R.Płd.	...	46	46	...
agrumy	R.Płd.	8	9	9	...

1/ 1948-50.

/a/

Zródła:

"Neue Zürcher Zeitung" 110, "Direction of International Trade"
- wrzesień 1954
"Metal Age" czerwiec 1954 "Monthly Bulletin" Statistics
- wrzesień 1954
"Bulletin Commercial Belge"
wrzesień 1954
"Financial Times" 387, 380
"Aussenhandelsdienst" 28
"Economist" 12.6.1954
"Daily Freight Register" 21.10.1954.

J A P O N I A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Według danych oficjalnych handel zagraniczny Japonii
w okresie styczeń - lipiec 1954 r. rozwijał się następująco:

	styczeń - lipiec 1953	1954
obroty	2.068	2.478
eksport	706	862
import	1.362	1.616
s a l d o	- 656	- 754

Mimo poważnych i od dłuższego czasu podejmowanych wysiłków nie udało się Japonii zahamować rosnącego deficytu bilansu handlowego. Aczkolwiek w pierwszym półroczu 1954 r. eksport tekstylii osiągnął najwyższy poziom od czasu zakończenia wojny, to jednak import żywności wzrósł na tyle, iż w ostatecznym rezultacie wymiana towarowa pozostała nie zrównoważona. Bardzo nieponyślnie zbiory ryżu zmusiły Japonię do importu w pierwszym półroczu 1954 r. ryżu i pszenicy za łączną sumę 291 mln. Wywóz tekstylii bawełnianych i ze sztucznego jedwabiu osiągnął 172 mln \$; eksport wszystkich tekstylii stanowił w pierwszym półroczu 1954 r. 41,6% ogólnego wywozu wobec 31,4% w odpowiednim okresie 1953 r.

Szczegółowa struktura towarowa eksportu i importu japońskiego, dostępna jedynie za pierwsze trzy miesiące 1954 r., przedstawiała się następująco /dane w mln jen/:

E k s p o r t

Artykuły żywnościowe i napoje	<u>10.554</u>
w tym:	
ryby, ostrygi	6.302
herbata	425
Tekstylia	<u>53.237</u>
w tym:	
jedwab surowy	3.754
przędza bawełniana	1.470
" ze sztucznego włókna	2.371
tkaniny bawełniane	22.508
" jedwabne	1.058
" ze sztucznego włókna	7.901
płótno gotowe	3.522
Chemikalia	<u>4.650</u>
w tym:	
nawozy sztuczne	1.554
Kopaliny niemetaliczne	<u>5.173</u>
w tym:	
cement	1.344
kaolin	2.663
Metale i wyroby	<u>17.990</u>
w tym:	
metale żelazne	12.359
" nieżelazne	2.539
wyroby metalowe	3.088
Maszyny i środki transportowe	<u>14.868</u>
w tym:	
maszyny włókiennicze i części	2.728
" do szycia	2.158
statki	3.968
Inne towary	<u>16.875</u>
w tym:	
zaharki	2.141

C a ł e m :

17 1/2 = 300,8 jena.

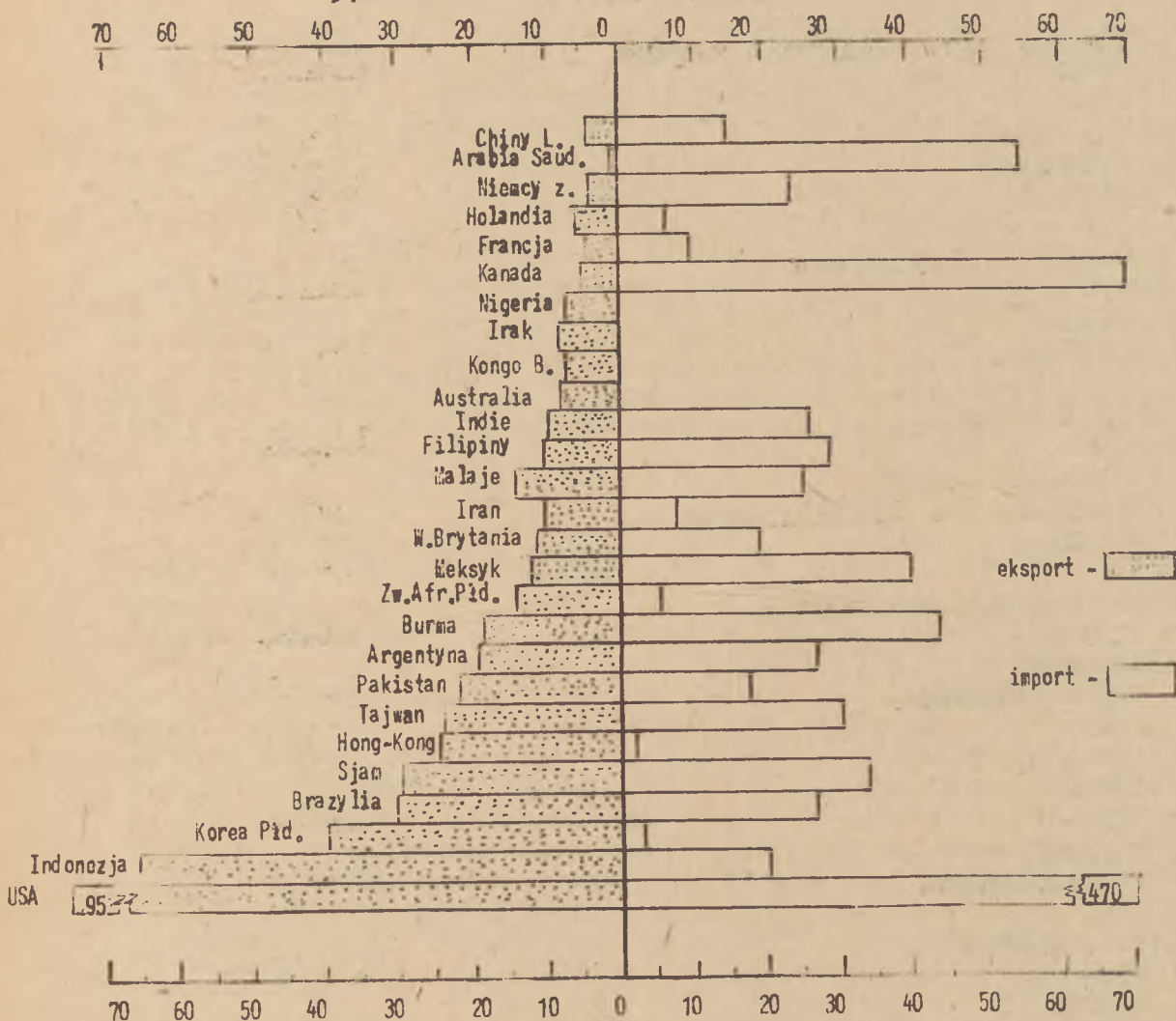
123.397

I m p o r t

Artykuły żywnościowe i napoje	<u>77.692</u>
w tym:	
ryż	37.761
jęczmień	9.195
pszenica	12.997
cukier	9.116
Surowce włókiennicze	<u>62.285</u>
w tym:	
wełna	14.770
bawełna	40.196
Rudy i złom	<u>19.532</u>
w tym:	
ruda żelaza	5.427
rudy metali nieżelaznych	2.553
złom	5.100
Kopaliny niemetaliczne	<u>7.625</u>
w tym:	
fosfaty	2.251
sole potasowe	5.150
sól	800
Paliwa	<u>26.163</u>
w tym:	
węgiel	6.383
ropa naftowa	19.199
Inne surowce	<u>28.195</u>
w tym:	
skóry	2.813
soja	10.908
kauczuk	3.519
materiały drzewne	4.779
Chemikalia	<u>7.148</u>
Maszyny i środki transportu	<u>19.867</u>
w tym:	
samochody	2.887
Inne towary	<u>12.310</u>

O g ó ł e m :	261.217

EKSPORT I IMPORT JAPONII W/G KIERUNKÓW
/w milionach dolarów/ styczeń-maj 1954

W bieżącym roku gospodarczym /kwiecień 1954 - marzec 1955/ rząd japoński przeznaczył ok. 2.050 mln dol. na pokrycie importu towarowego z zagranicy, wobec 2.260 mln dol. w odpowiednim okresie 1953/54 r. W pierwszym półroczu, tj. od kwietnia do września b.r. miało być wydatkowane z tej sumy 1.050 mln dol., niezależnie od 510 mln dol., przeznaczonych na pokrycie wydatków "niewidzialnych", tj. frachty, ubezpieczenia itp. /pokrycie ich miało nastąpić z wpływów niewidocznych/.

W porównaniu z okresem kwiecień - wrzesień 1953 r. władze japońskie zamierzały więc wydatkować o 10% mniej sum na import, przede wszystkim - jak to oficjalnie wyjaśniono - dzięki korzystnemu trendowi cen importowanych surowców.

Program importowy ustalony dla pierwszej połowy bież. roku gospodarczego przewidywał m.in. dostawy żywności wartości 255 mln dol., z czego 82 mln dol. miało przypaść na ryż, 97 mln dol. na zboże, 42 mln dol. na cukier i 28 mln dol. na soję. W grupie "surowce tekstylne" Japonia miała zaimportować 980.000 bel bawełny za 182 mln dol. i 235.000 bel wełny za 59 mln dol. Na import ropy naftowej i produktów naftowych przydzielono 71 mln dol., na import węgla - 28 mln dol., rudy żelaznej - 25 mln dol., potasu, fosfatów i soli - razem 23 mln dol. Oszczędności programu importowego w porównaniu z rokiem ubiegłym miały dotyczyć głównie dostaw żywności, gdyż Japonia liczyła się ze znacznie lepszymi zbiorami w roku bieżącym. Ze względu na znaczne zapasy cukru, pochodzące jeszcze z roku ubiegłego, można było również obciąć jego dostawy z 1,03 mln ton do 800.000 ton. Z tych samych względów zredukowano sumy przewidziane na przywóz w I półroczu 1954/55 surowców tekstylnych. W drastyczny sposób zmniejszono kwoty na import samochodów, ograniczając go do 1350 sztuk, wobec 6400 sztuk w okresie kwiecień - wrzesień 1955 r.

Powyższe sumy nie zostały jednak wykorzystane w całości. Według obliczeń oficjalnych z kwot przydzielonych wydatkowano w pierwszym półroczu 1954/55 na import towarowy jedynie 970 mln dol. W drugiej połowie roku gospodarczego /październik - marzec/ przewiduje się wydatkowanie ok. 1.090 mln dol., jednak i tu eksperci sączą, iż faktyczny przywóz osiągnie najwyżej 1 mld dol. Łącznie z tzw. wydatkami niewidocznymi /163,6 mln dol./ program na II półrocze 1954/55 przewiduje wydatkowanie 1.253,6 mln dol., czyli o 470,4 mln dol. mniej niż projektowane w odpowiednim okresie roku poprzedniego. Sumy przeznaczone na import towarów wydatkowane mają być w następujący sposób:

	tys. \$
surowce włókiennicze	714.524
żywność	253.544
ropa naftowa	63.002
maszyny i wyroby metalowe	45.938
metale nieżelazne, rudy	14.125

Ilościowo, import najważniejszych towarów objętych powyższymi grupami ma być w okresie październik - marzec 1954/55 następujący /w tys.ton/:

pszenica	920	ruda żelaza	1.700
ryż	450	węgiel	1.100
jęczmień	349	sól	980
cukier	400	fosfaty	550
soja	245	wełna /tys.bel/	360
żłom żelaza	400	ropa naftowa	
celuloza wiskoz.	25	/w mln baryłek/	21
bawełna /tys.bel/	1.070		

Z wymienionej sumy 1.090 mln dol., przeznaczonej na import towarowy, największa część, bo 505 mln dol., przypaść

ma na dostawy ze strefy dolarowej. Import z krajów szterlingowych i z krajów "open account" wyniósł na odpowiednio 251 mln dol. i 204 mln dol., zaś fundusz rezerwowy 130 mln dol.

Sprawa przyjęcia Japonii do Gatt'u postępuje wolno, lecz stale naprzód. Na rozpoczętej niedawno 9 sesji GATT'u w Genewie uchwalono, iż w lutym przyszłego roku wszyscy członkowie Gatt'u rozpoczną rozmowy dwustronne z Japonią w sprawie przyznania ulg celnych. W ten sposób zakończyłby się stan tymczasowości, jaki charakteryzuje dotąd pozycję Japonii w GATT, gdzie jest ona tylko "członkiem stowarzyszonym" /patrz WHZ nr 44-127 str.55/. Większość członków GATT'u opowiedziała się już za pełnym przyjęciem Japonii do tej organizacji z momentem zakończenia wspomnianych rozmów dwustronnych. Można więc spodziewać się, iż z początkiem lata 1955 Japonia formalnie stanie się pełnoprawnym uczestnikiem "General Agreement on Trade and Tariffs".

Prasa angielska z żywym zainteresowaniem komentuje wszelkie postanowienia 9 sesji, dotyczące Japonii. Zwraca się uwagę na fakt, iż w teorii W.Brytania mogłaby zignorować obecność Japonii w GATT'ie, nie nawiązując poprostu bilateralnych rokowań z Tokio. W ten sposób Japonia korzystałaby ze zniżonych stawek celnych i KNU jedynie w handlu z nieszterlingowymi członkami GATT'u. "Financial Times" stwierdza jednak, że rozwiązanie takie w praktyce byłoby trudne do utrzymania. Jako wyjście kompromisowe proponuje się dopuszczenie Japonii do GATT'u przez kraje szterlingowe, pod warunkiem, iż w pewnych okolicznościach W.Brytania będzie miała zastrzeżoną możliwość wycofania się z powziętych wobec Japonii zobowiązań /escape clause/. Stanowisko Japonii wobec takich propozycji byłoby prawdopodobnie negatywne.

Problem szterlingowy jest jednym z zasadniczych zagadnień japońskiego handlu zagranicznego. W styczniu br. obie strony, Japonia i kraje Wspólnoty Brytyjskiej /reprezentowane przez W.Brytanię/ podjęły próbę uregulowania chronicznego deficytu Japonii w handlu z obszarem funta. Układ ten ustalał wysokość wzajemnych obrotów w 1954 r. na 200 mln £ w każdą stronę /patrz WHZ nr 20/151 str.59/. W pierwszej połowie 1954 r. Japonia zdołała rzeczywiście osiągnąć pewną nadwyżkę /+ 2 mln £/ w handlu ze strefą szterlingową wobec deficytu, który wynosił 68 mln £ w odpowiednim okresie 1953 r. Na pierwszy rzut oka wydaje się więc, iż cele porozumienia ze stycznia br. spełniają się. W rzeczywistości jednak obroty handlowe między obu partnerami zmalały w pierwszym półroczu 1954 r. o 33%, tj. do 268 mln £ w stosunku rocznym, zaś powstanie nadwyżki wywołane było wyłącznie zmniejszeniem zakupów japońskich w strefie szterlingowej ze 120,5 mln £ do 66,2 mln £. Eksport japoński do tego obszaru wzrósł jedynie z 52,4 mln £ do 68 mln £. W związku ze spadkiem importu japońskiego z obszaru funta, koła brytyjskie zarzucają Japonii, iż nie realizuje ona zobowiązań przyjętych na siebie w układzie

1/ Sumy funduszu rezerwowego mogą być obrócone w razie potrzeby na przywóz z dowolnego obszaru walutowego.

styczniowym. Koła tokijskie twierdzą z kolei, iż zakupy japońskie w strefie szterlingowej wzrastają zazwyczaj dopiero w drugim półroczu. Zdaniem Wielkiej Brytanii minimalny wzrost eksportu do strefy funta jest związany z małą konkurencyjnością pewnych dostaw Japonii zarówno ze względu na cenę, jak i na jakość.

W początkach września br. rozpoczęte zostały rokowania mające na celu rewizję dotychczasowego układu handlowego i płatniczego, zaś w drugiej połowie listopada mają się zacząć właściwe rozmowy na temat przedłużenia istniejącej umowy. Już teraz można zauważyć, iż brytyjskie koła gospodarcze, a zwłaszcza reprezentanci przemysłu bawełnianego i jedwabniczego są zdecydowanymi przeciwnikami przedłużenia układu, natomiast delegacja japońska zamierza domagać się poważnego wzrostu importu tekstylii z Japonii.

W handlu ze strefą dolarową pozycja Japonii pogorszyła się gwałtownie w rb. skutkiem znacznego wzrostu importu z tego obszaru. Ogółem w ciągu pierwszego półroczu 1954 r. Japonia miała deficyt 553 mln \$ w handlu z USA, wobec 234,7 mln \$ w odpowiednim okresie 1953 r. Dla USA Japonia jest nadal wygodnym rynkiem zbytu w zakresie różnych artykułów konsumpcyjnych oraz węgla i innych ważnych surowców, natomiast USA ze swej strony odgradzają się wysokim murem barier celnych przed importem towarów japońskich.

O wiele lepiej kształtowałaby się wymiana towarowa Japonii w razie powrotu do normalnych stosunków handlowych z Chinami Ludowymi. Nawet oficjalne czynniki japońskie /Oddział Naukowo-Badawczy Ministerstwa Handlu Zagranicznego i Przemysłu/ przyznają, iż Japonia może zaoszczędzić ogromne sumy, prowadząc normalną wymianę handlową z Chinami Ludowymi. Obrazuje to następująca tabela:

	maksymalny import		Przewidywany import ze strefy dol. w 1956 r.		Potencjalny import z Chin w 1956 r.	
	ilości w tys.t. rok		ilości w tys. ton	wartość w mln \$	ilość w tys. ton	Suma zaoszczędz. w mln \$
Węgiel koksuj.	8.303	1941	3.900	117,0	5.000	117,0
Ruda żelazna	3.728	1943	3.400	81,6	3.500	81,6
S ó l	1.289	1941	700	14,0	900	14,0
Złom żelazny	36	1942	200	11,4	50	2,5
S o j a	649	1942	350	45,3	1.000	45,3
Makuchy sojowe	450	1942	250	20,0	500	20,0
Olej tungowy	1	1939	5	4,3	5	4,3
Budulec	588	1934	26	2,4	200	2,4
Inne towary	216	1945	450	31,5	350	24,5
				327,5		311,6

1/ Chodzi o zaoszczędzone dewizy dolarowe, które Japonia może wtedy zużyć na inny cel.

Z tego interesującego zestawienia wynika, iż w razie zniesienia embarga w handlu z Chinami i Japończykami, Japonia zaoszczędziłaby dewiz dolarowych na łączną sumę 311,6 mln dol., co stanowi 30% wszystkich płatności japońskich wobec krajów dolarowych i 15% wszystkich płatności z tytułu całego obrotu towarowego.

Ostatnie dane ilustrujące rozwój wymiany towarowej Japonii z Chinami i Japończykami wskazują na jej stały wzrost, mimo iż udział tego handlu w ogólnych obrotach jest nadal jeszcze niski. Skutkiem pewnego złagodzenia przez rząd tokijski /jak pisze Daily Freight Register/ ograniczeń w handlu z Chinami, transakcje kompensacyjne wyniosły w ciągu 8 miesięcy 1954 r. po stronie eksportu japońskiego - 16,526 tys. \$, a po stronie importu - 16,340 tys. \$. W maju b.r. eksport japoński do Chin /głównie tekstylia i chemikalia/ zwiększył się do 3,2 mln \$ wobec 0,4 mln \$ w kwietniu, a w sierpniu wyniósł już 6 mln \$. Podobna tendencja wzrostowa cechuje dostawy chińskie do Japonii, obejmujące na razie głównie soję i ryż.

Fachowa prasa kapitalistyczna przynosi coraz więcej wiadomości o rozszerzającym się handlu Japonii z innymi krajami demokratycznymi. We wrześniu br. francuskie pismo "Secofi" doniosło o toczących się pertraktacjach handlowych pomiędzy 5 firmami japońskimi a radziecką misją handlową w Japonii w sprawie zawarcia transakcji kompensacyjnych. W wyniku tych rozmów podpisano umowę na sumę 36 mln \$ w każdą stronę, przewidującą import 300.000 ton węgla, 50.000 ton rudy manganu, 30.000 ton rudy chromu, 35.000 ton ropy naftowej oraz 15.000 ton bawełny z ZSRR w przeciągu najbliższych dwóch lat. Z dniem 16 sierpnia br. rząd w Tokio zniósł zakaz eksportu szeregu towarów do ZSRR. Odnosi się to m.in. do materiałów transportowych, wyrobów ze stali i żelaza, sprzętu elektrotechnicznego, artykułów chemicznych, wyrobów optycznych i kauczuku.

Duże zainteresowanie przejawiają także firmy japońskie dla dostaw ropy naftowej z Rumunii. Według informacji "Secofi" towarzystwo "Mitsubishi" zamierza tam nabyć 226.000 baryłek ciężkich olejów mineralnych, zaofiarowanych po 2 \$ za baryłkę oraz 82.000 baryłek lekkich destylatów po 4,46 \$ za baryłkę, przy czym połowa należności miałaby być zapłacona kompensacyjnie bawełną japońską.

Finanse

Drastyczne restrykcje importowa oraz pewien wzrost eksportu do strefy szterlingowej /patrz wyżej/ przyczyniły się do nieco lepszego kształtowania się bilansu płatniczego Japonii. W okresie kwiecień - wrzesień 1954 r. japoński bilans płatniczy zamknął się nadwyżką 79 mln \$ wobec deficytu 73 mln \$ w odpowiednim okresie roku ubiegłego. Wpływy w dewizach obcych wyniosły w okresie kwiecień - wrzesień 1954 r. - 1.157 mln \$ /1.076 mln/, a wydatki spadły do 1.078 mln \$ /1.149 mln/.

Należy jednak stwierdzić, iż w obrocie ze strefą dolarową zarysowały się już oznaki przyszłego kryzysu płatniczego.

Tak wiadomo, jedynie dzięki nadzwyczajnym wpływom dolarowym z tytułu "pomocy" zamówień "off shore" i wydatków amerykańskich wojsk okupacyjnych, Japonia zdołała uniknąć niebezpieczeństwa luki dolarowej. Z momentem ustania działań wojennych w Korei wydatki zbrojeniowe USA w Japonii zaczęły się powoli zmniejszać. Ponieważ niezrównoważona wymiana towarowa Japonii z USA /patrz wyżej/ uniemożliwia zdobycie dolarów normalną drogą, można przypuszczać, iż w dalszej przyszłości w kraju da się odczuć poważny brak dewiz dolarowych. Już obecnie, w okresie kwiecień - wrzesień 1954 r., powstał deficyt 9 mln \$ w obrocie płatniczym ze strefą dolara wobec nadwyżki 190 mln \$ w odpowiednim okresie 1953. Nastąpił więc zwrot na gorsze. Wpływy dolarowe skurczyły się z 711 mln \$ do 635 mln \$, natomiast płatności dolarowe wzrosły z 521 mln do 644 mln \$.

Osiągnięcie ogólnej nadwyżki bilansu płatniczego możliwe było więc tylko przez zredukowanie wydatków w innych strefach walutowych i zwiększenie wywozu do nich. W okresie kwiecień - wrzesień 1954 r. płatności japońskie wobec strefy szterlingowej zmalały do 201 mln \$ wobec 371 mln \$ w r.ub., a wpływy wzrosły odpowiednio ze 178 mln \$ do 260 mln \$. Tym samym w obrotach z krajami funtowymi powstała nadwyżka 59 mln \$ w porównaniu z deficytem 193 mln \$ w analogicznym czasie 1953 r.

W obrocie płatniczym z krajami "open account" Japonia zdołała również przejść z pozycji deficytowej do nadwyżki. Płatności japońskie wobec tej grupy krajów zmalały z 257 mln \$ do 233 mln \$, natomiast wpływy zwiększyły się ze 187 mln \$ do 262 mln \$, zamykając w ten sposób bilans obrotu z "open account area" saldem dodatnim w wysokości 29 mln \$ w porównaniu z saldem ujemnym 70 mln dol., w okresie kwiecień - wrzesień 1953 r.

Poprawa bilansu płatniczego w pierwszej połowie roku gospodarczego 1954/55 znajduje swe odbicie w wyższym poziomie rezerw dewizowych kraju. Z oświadczenia rzecznika "Bank of Tokyo" wynika, iż na 30 września br. rezerwy walutowe Japonii wyniosły około 900 mln dolarów wobec 799 mln \$ na koniec maja br. /maj był najgorszym miesiącem pod tym względem/. Z rezerwy tej rząd japoński posiadał w końcu września 830 mln \$ wobec 711 mln \$ w końcu maja, "Bank of Japan" - 50 mln \$, a banki handlowe - ok. 20 mln \$. Na zapasy dewizowe rządu składają się głównie dolary /570 mln \$/, natomiast zapasy dewiz szterlingowych wynoszą 110 mln \$, a waluty "open account" 150 mln \$. Ostatnio obserwuje się tendencję spadku udziału dewiz dolarowych na korzyść innych walut.

W poprzednim opracowaniu /patrz "WHZ" nr 20/151 str.63/ sygnalizowaliśmy rozpoczęcie w Japonii wielkiej akcji deflacyjnej. Oficjalnym celem tych operacji jest przywrócenie towarom japońskim ich dawnej konkurencyjności na rynkach zagranicznych przez "uzdrowienie" przemyśłu krajowego. Deflacja ma być odpowiedzią rządu na powszechne żądanie dewaluacji, na i zdaniem ekspertów tokijskich powinna lepiej od takiej spełnić swe zadanie. Przeciwdziałanie deflacji w kraju oznacza przede wszystkim skurczenie kredytów dla gospodarki, zmniejsze-

szenie pewnych wydatków budżetowych, ograniczenie konsumpcji krajowej, jednym słowem stworzenie "drogiego pieniądza".

Jakie są wyniki dotychczasowej polityki deflacyjnej "Bank of Tokyo"? Można stwierdzić, iż ujemne skutki operacji deflacyjnych przyskoniły znaczenie osiągniętych niewielkich korzyści.

Jednym z pomyślnych skutków deflacji miało być polepszenie się dla Japonii stosunku cen eksportowych do cen światowych i spadek rozpiętości pomiędzy cenami eksportowymi a cenami wewnętrznymi. Zjawiska te są jednak bardzo powolne i nie dają się jeszcze statystycznie wyraźnie udowodnić.

Podobnie przedstawia się sprawa ze wskaźnikiem cen hurtowych, uważanym w ekonomice burżuazyjnej za najbardziej "czuły" barometr zmian zachodzących w gospodarce pieniężnej kraju. Tendencja spadkowa cen hurtowych jest w Japonii jednak bardzo powolna, a poziom ich przekracza ciągle stan w analogicznym okresie 1953 r. Ilustruje to następujące zestawienie:

Ruch wskaźnika cen hurtowych
/1950 = 100/

	1953	1954
	-----	-----
I kwartał /przeciętna/	143,5	149,5
II kwartał /przeciętna/	142,5	145,0
lipiec	143,0	144,0

Najbardziej widocznym rezultatem zabiegów deflacyjnych jest spadek ilości pieniądza w obiegu. W porównaniu z najwyższym poziomem cyrkulacji banknotów, osiągniętym w styczniu 1954 r. /609 mld jen/ obieg w lipcu 1954 r. spadł o 18% do 497 mld jen, przy czym w okresie tym znacznie wzrosła objętość depozytów bankowych oraz oszczędności. W końcu czerwca b.r. ilość depozytów w bankach wyniosła ok. 758 mld jen. Warto zauważyć, że w razie jakichkolwiek zmian w dotychczasowym "kursie" deflacyjnym Banku centralnego, niezrealizowana siła nabywcza, skumulowana w depozytach i kasach oszczędności może przejść natychmiast do obiegu, poważnie zwiększając jego poziom.

Produkcja

Nie ulega wątpliwości, iż najbardziej przekonującym sprawdzianem ujemnego wpływu deflacji na gospodarkę kraju jest ruch wskaźnika produkcji oraz szereg związanych z tym zjawisk, jak stan zapasów, zatrudnienia etc.

W okresie styczeń - sierpień 1954 r. wskaźnik produkcji przemysłowej i górniczej rozwijał się następująco:

1950 = 100	1953		1954	
	przemysł przetwórczy	górni- otwo	przemysł przetwórczy	górni- otwo
styczeń	151	133	198	122
luty	158	134	205	94
marzec	180	148	218	132
kwiecień	183	136	212	127
m a j	184	129	213	120
czerwiec	188	123	208	120
lipiec	186	121	207	122
sierpień	189	109	201	123

W cyfrach absolutnych produkcja przemysłowa Japonii była następująca:

	jednostka	1954 I półrocze	1953 przeciętna miesięczna
węgiel kamienny	tys.ton	21.408	3.878
" brunatny	" "	724	124
gaz naturalny	mln m.kub.	68,92	9,21
ropa naftowa	tys.ton	150,5	23,7
ruda żelazna	" "	825	128,4
przędza bawełniana	" "	239,2	34,5
tkaniny bawełniane	mln m.kw	1.337,8	195,8
przędza wełniana	tys.ton	40,07	7,06
przędza ze sztucznej jedwabiu /rayon/	" "	40,56	6,17
przędza ze sztucznej jedwabiu /fibranne/	" "	99,20	13,52
cement	" "	5.112	731
cegły	mln szt.	108,2	18,3
surówka i ferrostopy	tys.ton	2.524	388
stal surowa	" "	4.067	639
miedź rafinowana			
a/ rodzima	" "	35,45	5,30
b/ ze złomu	" "	21,11	2,29
cynk rafinowany	" "	49,54	6,59
ołów rafinowany			
a/ rodzimy	" "	12,22	1,48
b/ ze złomu	" "	2,93	0,33
aluminium			
a/ rodzime	" "	24,53	3,79
b/ ze złomu	" "	6,71	0,88
samochoły			
a/ osobowe	tys.szt	5,23	0,59
b/ ciężarowe	" "	29,54	3,27
energia elektryczna	mln kWh	29.879	4.542

Przeciętna wskaźnika produkcji przemysłu przetwórczego za pierwsze 6 miesięcy 1954 r. wynosi 207 punktów, jest więc o 30 punktów wyższa od wskaźnika za odpowiedni okres 1953 r. Przy bliższej analizie widać jednak, iż od marca 1954 r. pro-

dukcja przemysłowa niemal stale spada; wskaźnik jej obniżył się bowiem z 216 punktów w marcu do 201 punktów w sierpniu, czyli o 8%, natomiast w tym samym czasie 1953 r. wskaźnik ten wzrósł ze 180 do 189, a więc o 5%.

Przemysł wydobywczy rozwijał się w okresie pierwszych 8 miesięcy 1954 r. zdecydowanie słabiej niż w roku ubiegłym. Przeciętny wskaźnik tej produkcji obliczony za okres 8 mies. 1954 spadł ze 129 do 120 punktów, czyli o 8%, a więc podobnie jak i wskaźnik przemysłu przetwórczego.

Jedną z przyczyn spadku produkcji przemysłowej jest właśnie polityka "drogiego" pieniądza i związane z nią trudności finansowe wielu przedsiębiorstw. Wiele drobnych, średnich, a nawet większych firm popadło nagle w niewypłacalność. W maju r.b. liczba zaprotestowanych weksli w Tokio pobiła wszelkie rekordy i wyniosła 44.389, tj. 1.850 weksli dziennie. W czerwcu bieżącego roku w przemyśle włókienniczym, najbardziej "wrażliwym" na zmiany w koniunkturze, 82 firmy zadłużone łącznie na 23 mln ogłosiły upadłość. Największa z nich: "Iwata Shoji KK." miała długi na 10 mln j. W lipcu r.b. 10 dużych spółek węglowych postanowiło obniżyć produkcję; podobne redukcje ogłosiły główne firmy przemysłu maszynowego, hutniczego i samochodowego.

Jeszcze jednym niekorzystnym skutkiem zabiegów deflacyjnych jest wzrost zapasów w górnictwie i przemyśle. Łączny wskaźnik zapasów dla przemysłu i górnictwa /1950=100/ osiągnął w marcu 1954 r. wysoki poziom 137,3 punktów wobec 128,4 punktów w lutym. W kwietniu wskaźnik ten pobił dotychczasowe rekordy i wyniósł około 150 punktów. Jedynie w II-gim kwartale b.r. zapasy węgla zwiększyły się z 5.884 tys. ton /kwiecień/ do 6.499 tys. ton /maj/ i 7.333 tys. ton /czerwiec/.

Zakłócenia w sferze gospodarki pieniężnej i produkcji wywierają w szybkim tempie wpływ na stan zatrudnienia i płac. Mimo, iż statystyki oficjalne przytaczają jedynie cyfrę 580.000 bezrobotnych /dane dla maja 1954 r./ wobec 500.000 w maju 1953 r., to rzeczywista ich liczba jest znacznie wyższa i wynosi obecnie około 5 milionów, z czego 600.000 bezrobotnych całkowicie. Większość bezrobotnych niezarejestrowanych wywędrowała na przeludnioną i tak wieś, w oczekiwaniu zmian na lepsze. Ta masowa emigracja na wieś odbywa się oczywiście kosztem obniżenia stopy życiowej chłopów. Spadek produkcji, wzrost bezrobocia - oto bezpośrednie skutki operacji deflacyjnych, których oficjalnym celem była "modernizacja produkcji przez wyeliminowanie słabych ogniw". Skutki te występują tym jaskrawiej, im bardziej zmniejsza się napływ "zamówień" amerykańskich, w sztuczny sposób rozkręcających dotychczas koniunkturę przemysłową Japonii.

Wystarczy przytoczyć, iż w roku 1953/54 /lipiec-czerwiec/ objętość zamówień amerykańskich skurczyła się o 48% w porównaniu z odpowiednim okresem 1952/53 i wyniosła tylko 249.396 tys. dolarów. Suma ta rozdziela się następująco: 87.909 tys. dol. za dostawy towarów, 161.487 tys. dol. na opłacenie usług.

W czteroletnim okresie, od czerwca 1950 r. do czerwca 1954 r. suma zamówień wojskowych USA w Japonii wyniosła 1.386.264 tys. dolarów. W 1953/54 Japonia otrzymała już zamówienia na dostawy towarów o 33% mniejsze niż w 1952/53, a na usługi o 10% mniejsze.

Największe zamówienia w 1953/54 r. przypadły na dostawy węgla - 20 mln dolarów, broni - 19 mln dol., a także na artykuły żywnościowe, umundurowanie, siłfkat amonu, akumulatory i cement.

/a/

Zróżdła:

- 1/ International Financial News - październik 1954
- 2/ Monthly Bull. of Statistics - wrzesień 1954
- 3/ Aussenhandelsdienst 23
- 4/ Biki 120, 96, 97
- 5/ Public Ledger 251
- 6/ Wirtschaftl. Mitteil. 37
- 7/ Financial Times 383, 407, zał. do nr z 27.8.

U M O W Y HANDLOWE I PŁATNICZE

AUSTRIA - WŁOCHY

Wygasający z końcem października austriacko-włoski układ handlowy został przedłużony na trzy miesiące. Rokowania, dotyczące układu będą podjęte prawdopodobnie na wiosnę przyszłego roku. Przedmiotem rokowań ma być przede wszystkim kwestia zmniejszenia włoskiego deficytu handlowego w obrotach z Austrią, który osiągnął w I półroczu 1954r. 17,5 mld lirów. Włoski eksport do Austrii wyniósł bowiem 15,7 mld lirów, zaś import z tego kraju - 33,2 mld lirów. Główną pozycją włoskiego importu było drewno, którego przywóz zwiększył się z 9,8 mld lirów w pierwszym półroczu 1953r. do 13,2 mld lirów w analogicznym okresie br. Dzięki temu Austria stała się najważniejszą dostawcą drewna na rynek włoski. Wspomnieć jeszcze należy o wzroście eksportu austriackiego żelaza i stali z 1 mld lirów do 3,8 mld lirów, jak również wywozu miazgi drzewnej dla produkcji papieru.

BRAZYLIA - PORTUGALIA

Obowiązująca pomiędzy Brazylią a Portugalią umowa handlowa uległa w drodze wymiany not pomiędzy rządami obu państw pewnym zmianom. Zmianą zasadniczą jest utworzenie w Rio de Janeiro komisji mieszanej w celu współdziałania przy wykonaniu umowy i rozszerzenia przewidzianych w niej list towarowych. Zgodnie z tą umową rząd portugalski zobowiązał się zezwolić na import z Brazylii na sumę 238 mln escudo takich towarów jak: cukier, bawełna, skóry i skórki, drewno, tytoń itd. Brazylia będzie importować korek, rudę ołowiu, terpentynę i kalafonię, siarkę, owoce, oliwę naturalną i wino na sumę 180 mln escudo.

Układ przewiduje również, że w ciągu pierwszego roku wpływy z eksportu brazylijskiego zostaną przeznaczone przede wszystkim na pokrycie długu w wysokości \$ 2 mln, który powstał na skutek przekroczenia sumy wzajemnych kredytów, przewidzianych w układzie płatniczym z 9 listopada 1949r. a następnie na spłatę bieżącego importu. Po upływie pierwszego roku zadłużenie Brazylii z tytułu dostaw towarowych powinno być uregulowane w wysokości, która zostanie ustalona

przez obie strony, przyczym nie może być ona niższa niż 25% wartości brazylijskiego rocznego eksportu do Portugalii.

CHILE - HISZPANIA

Obowiązujący pomiędzy Chile a Hiszpanią układ handlowy przedłużony został na dalsze trzy lata z zastrzeżeniem, że w tym czasie może on być poddany rewizji, względnie wypowiedziany na trzy miesiące. W ramach tego układu eksport saletry chilijskiej wyniesie około 200.000 ton rocznie.

CHINSKA REPUBLIKA LUDOWA - INDIE

W dniu 14 października podpisany został układ handlowy pomiędzy Chińską Republiką Ludową a Indiami.

Rokowania poprzedzające podpisanie miały na celu umocnić przyjaźń pomiędzy obu narodami oraz rozwój handlu na zasadzie równości i obustronnych korzyści. Układ zawarty na dwa lata przewiduje, że handel pomiędzy obu krajami będzie się odbywał zgodnie z obowiązującymi w tych krajach przepisami, dotyczącymi kontroli importu, eksportu i reglamentacji dewizowej. Płatności będą dokonywane w rupiach lub szterlingach. Po upływie dwóch lat układ może być przedłużony. Ustalone listy towarowe przewidują między innymi eksport następujących towarów indyjskich do Chin: rudy, oleje roślinne i jadalne, chemikalia, medykamenty, aparaty i sprzęt elektrotechniczny, maszyny, obrabiarki, wyroby z metali żelaznych i nieżelaznych, wyroby z juty i bawełny, rowery i środki transportowe, opony, pompy, narzędzia rolnicze, miki itd. Dostawy chińskie dla Indii obejmą między innymi: ryż, soję, obrabiarki, maszyny, kompresory, transformatory, maszyny tkackie, aparaty medyczne, antymon, grafit, szpat, skóry i skórki, chemikalia, olej tungowy i inne towary.

DANIA - HISZPANIA

Jak donosi agencja Reutera z Kopenhagi termin obowiązywania duńsko-hiszpańskiego układu, który wygaś 30 czerwca 1954r. przedłużony został na 1 rok tj. do 30 czerwca 1955r. Kwoty przewidziane tym układem zwiększone zostały o 4 mln koron duńskich dla każdej ze stron. W ten sposób duńskie kontyngenty eksportowe wynoszą obecnie 74,5 mln kr.d., zaś kontyngenty importowe - 53,5 mln kr.d.

EGIPT - SZWAJCARIA

Agencja " Agefi " donosi, że pomiędzy Egiptem a Szwajcarią zawarty został niedawno układ handlowy i płatniczy. W ramach tego układu Szwajcaria udzieli Egiptowi kredytu w wysokości 7 mln fr.szw. przeznaczonych na uregulowanie zamówień, które będą uplasowane w firmach szwajcarskich.

Po wyczerpaniu wspomnianej sumy rządy obu krajów mogą ustalić nowy kredyt dodatkowy.

Z przyznanych Egiptowi 7 mln fr. szw. znaczna część będzie zużyta na zapłacenie nabytych w Szwajcarii materiałów dla elektryfikacji tam wodnych w Asuanie.

FRANCJA - SZWAJCARIA

Francusko-Szwajcarska umowa handlowa obowiązująca do 30 września br. przedłużona została bez zmian na dalsze 6 miesięcy.

GRECJA - NIEMCY ZACHODNIE

W dniu 9 października zawarty został w Atenach protokół dodatkowy do grecko - zachodnioniemieckiego układu handlowego z 12 lutego 1951r., regulujący wymianę towarową pomiędzy obu krajami w okresie 1 października 1954r. - 30 września 1955r. Nowy protokół nie przewiduje żadnych istotnych zmian, dowodzi jednak, że Niemcy zachodnie stają się dla Grecji najważniejszym partnerem handlowym zarówno po stronie importu jak i eksportu. Grecja dostarcza obecnie Niemcom zachodnim 1/3 swej globalnej produkcji tytoniu i przewiduje zwiększyć wywóz artykułów rolniczych jak wino, ryż, oliwa naturalna, świeże owoce i jarzyny, oraz jarzyny konserwowane. Układ przewiduje iż Grecja dostarczy Niemcom zachodnim między innymi / w tys. dolarów / : oliwę naturalną - 150, świeże jarzyny - 50 i jarzyny konserwowane - 75.

Import grecki z Niemiec zachodnich odbywa się w ramach daleko idącej liberalizacji i w głównej mierze składać się będzie z towarów przemysłowych / przede wszystkim maszyny i chemikalia /.

HOLANDIA - SZWAJCARIA

W uzupełnieniu wiadomości z Nr. 38/199 " MIZ " podajemy bliższe szczegóły, dotyczące wymiany handlowej pomiędzy Holandią a Szwajcarią. Eksport holenderski będzie się składał przede wszystkim z węgla, żelaza, benzyny, oleju gazowego, oleju opałowego, tekstyliów, maszyn i aparatów, wyrobów elektrotechnicznych, papieru i tektury, przędzy bawełnianej, jaj, masła, drobiu, masła kakaowego, roślin, cebulek kwiatowych. Do najważniejszych towarów eksportowych Szwajcarii należą: maszyny i aparaty, zegarki, tekstylia, chemikalia, farmaceutyki, barwniki, aparaty i precyzyjne instrumenty naukowe, aluminium i półfabrykaty.

INDIE - NIEMIECKA REPUBLIKA DEMOKRATYCZNA

W Delhi podpisana została pomiędzy Indiami a Niemiecką Republiką Demokratyczną umowa handlowa. W ramach tej umowy NRD będzie importować z Indii rudę żelaza, manganu i chromu, miedź, magnezyt, azbest, skórę, wełnę, bawełnę, przyprawy korzenne, herbacę, kawę, tytoń i szereg innych towarów. NRD eksportować będzie do Indii wyposażenie przemysłowe, w szczególności urządzenia dla przemysłu cementowego i cukrowniczego, maszyny / łącznie z maszynami dla

przemysłu włókienniczego i poligraficznego /, maszyny dla budowy dróg, środki transportowe, chemikalia, wyroby precyzyjne oraz optyczne itd.

Powyższa umowa przewiduje utworzenie przedstawicielstwa handlowego Niemieckiej Republiki Demokratycznej w Bombaju i w Kalkucie oraz pomoc techniczną dla Indii.

INDONEZJA - NIEMIECKA REPUBLIKA DEMOKRATYCZNA

W uzupełnieniu wiadomości z Nr. 24/155 " WHZ " podajemy bliższe dane dotyczące eksportu Niemieckiej Republiki Demokratycznej do Indonezji. Eksport ten obejmuje między innymi / dane w tys. DM /: różne rodzaje maszyn przemysłowych i ich części zapasowe - 1.332, maszyny poligraficzne - 444, maszyny biurowe - 277,5, instrumenty optyczne i precyzyjne - 55,5, instrumenty medyczne - 55, galanteria metalowa - 444, papier różnych gatunków - 111, sprzęt elektrotechniczny łącznie z radioodbiornikami - 277,5, farmaceutyki i chemikalia - 499,5, narzędzia rolnicze i inne - 499,5, materiały budowlane - 499,5, tekstylia - 499, inne towary - 166,5.

JAPONIA - PAKISTAN

Agencja Reutersa donosi, że zawarta ostatnio jednoroczna umowa japońsko-pakistańska przewiduje dostawy towarowe w wysokości £ 28 mln rocznie.

Eksport pakistański do Japonii będzie zawierał bawełnę, jute, skóry surowe, wełnę i herbatę. W zamian za te towary Japonia dostarczy Pakistanowi maszyn, tekstyliów i wyrobów gotowych. Donoszą, iż Japonia zgadza się na wydanie licencji importowych na 300.000 bel bawełny pakistańskiej. Pakistan zaś wyda licencje na import japońskich artykułów włókienniczych na sumę £ 3 mln; poza tym Pakistan zgodził się na import z Japonii przędzy bawełnianej za £ 1,5 mln oraz tkanin za £ 1,5 mln.

Układ przewiduje udzielenie importerom pakistańskim kredytu na zakup maszyn japońskich.

JAPONIA - WIELKA BRYTANIA

Japońsko-brytyjski układ handlowy i płatniczy, który obowiązuje do 31 grudnia 1954r., został przedłużony do 31 marca przyszłego roku. Na początku 1954r. mają być podjęte rokowania, dotyczące zawarcia nowego układu.

JUGOSŁAWIA - LIBAN

Pomiędzy Jugosławią a Libanem zawarty został nowy jednoroczny układ / stanowiący właściwie przedłużenie układu z 20 lipca 1953r. /, który może być przedłużony automatycznie na dalszy rok, o ile żadna ze stron nie wypowie go na okres 3-ich miesięcy.

Eksport Libanu obejmuje przede wszystkim: świeże owoce i jarzyny, farmaceutyki, wyroby trykotowe, cement, rudę żelaza, wyroby z metali nieżelaznych, artykuły elektrotechniczne, skóry i skórki. Jugosławia dostarcza Libanowi między innymi artykuły włókiennicze, wyroby z mas plastycznych, skóry i wyroby skórzane, drewno, domki prefabrykowane, meble, materiały budowlane, szkło i wyroby szklane, maszyny rolnicze, wyposażenia elektrotechniczne i maszyny.

Układ przewiduje wzajemne stosowanie klauzuli największego uprzywilejowania z zastrzeżeniem stosowania wobec Jugosławii ulg, przyznanych przez Liban krajom arabskim.

/j/

CŁA I POLITYKA IMPORTOWA

A U S T R A L I A

Zaostrzenie ograniczeń przywozowych

Zastosowane ostatnio ograniczenia importowe / p. również WHZ Nr. 40/173/ polegają w zasadzie na ponownym wprowadzeniu dawnej t.zw. listy A, obejmującej towary, których import był dozwolony jedynie w granicach przywozu faktycznie dokonanego w roku 1950/51. / lista ta była wycofana w kwietniu br. / Do towarów, których import został ograniczony należą: towary kolonialne, dywany, linoleum, kawa, ryby i konserwy, suszone rośliny lecznicze, chmiel, tkaniny workowe, odzież ochronna, maszyny rolnicze, oleje, szkło stołowe, leki i chemikalia, drewno budulcowe, papier, przyrządy elektryczne i gazowe, motocykle, części samochodowe, sztuczna żywica, uszczelnienia azbestowe, przedza bawlniana, wełniana i szt. jedwabna, tytoń i porcelana. Okres kontyngentowania liczony jest / wstecz / od 1.IV.54r.

A U S T R I A

Liberalizacja importu

Podano urzędowo do wiadomości, że nowe przepisy, podnoszące stopień liberalizacji importu Austrii z krajów OEEC, zaczną obowiązywać 1 grudnia br. Minister Handlu zapowiedział, że liberalizacja obejmie 82-83% importu / obecnie 75% / i zapewnił, że nawet 100-procentowa liberalizacja nie zahamuje poważnego wzrostu austriackich rezerw walutowych.

B R A Z Y L I A

Zwyżka kosztu transferu

Ministerstwo finansów podniosło pobierane od przekazywanych za granicę kwot pieniężnych opłaty z dotychczasowej stawki 8% do poziomu 10%. Opłata ta ustalona w roku 1947 w wysokości 5-ciu % podniesiona została do 8% w roku 1951. Z pobranych opłat tworzy się specjalny fundusz na cele elektryfikacji kraju. Opłaty według nowej stawki będą pobierane poczynając od 1.I.1955r.

FINLANDIA

Zamierzona zmiana taryfy celnej

Według informacji prasowych zamierza się podwyższyć o 20% większą część wagowych i specyficznych stawek obowiązującej taryfy celnej. Stawki wartościowe mają pozostać niezmienione. Bliższych szczegółów na razie brak.

Kontyngenty importowe

Reuter doniósł, że Bank Finlandii przydzielił około 13 milionów marek w dewizach krajów zachodnio-europejskich na import artykułów w IV kwartale br. W roku ubiegłym przyznana kwota wynosiła 120 mln. a w roku liczb. 137 mln. marek.

FRANCJA

Liberalizacja importu

Stopień liberalizacji importu francuskiego z krajów OEEC został podwyższony z dotychczasowych 57% do 62,7%. Opublikowana nowa lista artykułów obejmuje: gumę z wyjątkiem arabskiej, pewne ekstrakty roślinne, piaski przemysłowe, rtęć, korek, odzież i obuwie ochronne, kamienie syntetyczne, dźwigi, maszyny papiernicze i niektóre drukarskie, generatory i motory elektryczne, rowery i pewne typy statków, itp. Lista wymienia ponadto artykuły podlegające opłacie kompensacyjnej w wysokości 15%: sadzeniaki, węgiel chemiczny, siarczki, sodę kaustyczną, żug, lakiery i farby, włoskość regenerowaną, celulozę, papier i tekturę, maszyny włókiennicze, dywany, pewne obuwie i niektóre artykuły sportowe. 10%-wej opłacie kompensacyjnej będzie podlegała większość gatunków obuwia, wyposażenie elektryczne i fortepiany.

IRAN

Znaczny wzrost opłat monopolowych

Rada Ministrów uchwaliła podwyżkę o 50% opłat monopolowych pobieranych od wartości szeregu towarów zagranicznego pochodzenia. M. in. ustalono następujące stawki opłat od tkanin bawełnianych; z pozycji tar. celnej 527 A-D-30 rialów za 1 kg, 527 E-G-40 rialów, 528, 529, 531 - 533 - 40 rialów, 534-60 rialów, 537-540-80 rialów, 583 A-60 rialów za 1 kg. Dotychczasowe opłaty pobierane były tylko w wysokości 20-30%.

INDIE

Zmiany taryfowo-celne

Uległy zwwyżce stawki celne stosowane przy imporcie szeregu artykułów / p. również WHZ Nr. 40/171/ takich m. in. jak ołówki - z 25% do 50%, wyroby wełniane - z 12 1/2% do 50%, karty do gry z 10% do 25%, rowery - z 25% do 30%, pończochy i skarpety z 25% do 50%, koce wełniane z 10% do 25%.

N I E M C Y Z A C H O D N I E

Liberalizacja importu

W dniach najbliższych ogłoszona zostanie lista towarów wolnych do importu ze strefy dolarowej. Obejmuje ona 3.600 artykułów a między nimi: niektóre chemikalia, metale nie-żelazne, wyroby metalowe, pochodne olejów mineralnych i papier gazetowy.

S T A N Y Z J E D N O C Z O N E

Import jęczmienia

Prezydent wydał zarządzenie, na zasadzie którego import jęczmienia do USA w roku rozpoczynającym się 1 października, będzie ograniczony do 27,5 mln buszli. Jednocześnie prezydent odrzucił wniosek komisji taryfowej, by przy imporcie, przekraczającym 22,5 mln buszli, stosowano dodatkową opłatę w wysokości 8 ¢ na buszlu.

S Z W E C J A

Import z USA

Reuter doniósł, że rząd postanowił udzielić licencji na import amerykańskich samochodów i niektórych artykułów włókienniczych. Należność ma być regulowana w t.zw. dolarach tranzytowych. Jeśli chodzi o artykuły włókiennicze, będą to głównie tkaniny z domieszką włókien syntetycznych oraz gabardina ze sztucznej wełny.

U R U G W A J

Ułatwienia importowe

Według doniesień południowo-amerykańskiej izby handlowej w Bazylei rząd urugwajski zamierza zliberalizować swą praktykę importową. Urząd kontroli dewizowej ma w przyszłości przydzielać dewizy na import wszelkich towarów 1 kategorii nie precyzując dokładnie ich nazwy i umożliwiając w ten sposób firmie importowej przywóz każdego towaru zaliczonego do tej kategorii. Ponadto nie wykorzystane do końca bieżącego roku przydziały dewizowe dla towarów 1 kategorii będą mogły być zużyte do zakupu i importu towarów 2 i 3 kategorii / mniej potrzebne /. Ustalony ma być również nowy kurs dolara / 2,80 pesos / zamiast dotychczas 2,45 pesos za 1 \$ /.

U N I A M A L A J S K A

Podwyżka cół

Podniesione zostały stawki celne 12 grup towarowych oraz wprowadzono nowe cła dla 31 grup towarów w granicach od 5% do 25% a.v. ustalając je na oleje - 25%, kamienie szlachetne, drewno obrobione, wyroby ceramiczne, porcelanę, maszyny do szycia i maszyny biurowe - 15%, na sprzęt gospodarstwa domowego, szczotki, papier, cement - 10%, oraz ołówki i pióra - 5% a.v.

III. CŁA I POLITYKA IMPORTOWA

Austria	Zaostrzenie ograniczeń przy- wozowych	63
Austria	Liberalizacja importu	63
Brazylia	Zwyżka kosztu transforu	63
Finlandia	Zamierzona zmiana taryfy celnej Kontyngenty importowe	64 64
Francja	Liberalizacja importu	64
Iran	Znaczny wzrost opłat monopol- owych	64
Indie	Zmiany taryfowo-celne	64
Niemcy zachodnie	Liberalizacja importu	65
St.Zjednoczone	Import jęczmienia	65
Szwecja	Import z USA	65
Urugwaj	Ułatwienie importowe	65
Unia Malajska	Podwyżka ceł	65

- - - - -

